

U-raad stelt unaniem strategieplan TUE vast

De universiteitsraad van de TUE heeft maandagmiddag unaniem het strategieplan van de TUE vastgesteld. In dit plan is de beleidskoers van de TUE voor de komende jaren vastgelegd. De notitie draagt de titel 'Concurreren en samenwerken'. Op basis van deze notitie zal een actieplan worden uitgewerkt. Tevens zal de nota gebruikt worden ter voorbereiding van het Instellingsplan TUE 1998-2001.

Een kenmerkende zaak die uit de notitie naar voren komt, is de uitgesproken externe oriëntatie. Een van de hoofdstukken heet bijvoorbeeld 'De inspirerende buitenwereld'. De TUE zoekt, veel nadrukkelijker dan voorheen, de buitenwereld op, om er mee samen te werken, maar bovenal om er mee te concurreren. De buitenwereld zal een grotere invloed op het reilen en zeilen binnen de TUE krijgen. 'Zo worden aan faculteiten, opleidingen, onderzoekscholen en instituten - voorzover nog ontbrekend - raden van advies verbonden, waarin relevante personen uit de externe omgeving zitting hebben', aldus de notitie. 'Het bedrijfsleven (industrie én zakelijke dienstverlening) wordt uitdrukkelijk uitgenodigd de TUE aan te spreken op basis van goed gearticuleerde wensen en behoeften.' Universiteiten zijn, zo valt verder te lezen, elkaars concurrenten bij het aantrekken van

studenten en medewerkers, bij het verwerven van overheids gelden en inkomsten uit contractactiviteiten. Dat wil niet zeggen dat de TUE niet zal en kan samenwer-

ken. Het vermogen om te concurreren wordt namelijk versterkt door het aangaan van strategische allianties, in binnen- en buitenland. Over de kans van slagen is de notitie duidelijk: 'Over het algemeen mag op grond van de geschetste ontwikkelingen en trends worden geconcludeerd dat het tij gunstig is voor een technologie-universiteit. Als het om de groei en bloei van de TUE gaat, ligt het dus niet aan de buitenwereld.'

Onderzoeksthema's

De krachtige externe oriëntatie heeft als logische consequentie dat het werkgebied van de universiteit

niet alleen wordt bepaald door de technologische specialismen binnen de universiteit zelf, maar ook door onderzoeksthema's die voortkomen uit belangrijke maatschappelijke wensen en behoeften. Minister Ritzen heeft in het Wetenschapsbudget 1997 twaalf van die thema's genoemd. De TUE geeft prioriteit aan zes van die twaalf thema's: ontwikkeling van de informatie- en communicatie-infrastructuur; vernieuwing en productiviteitsstijging in de dienstensector; duurzame ontwikkeling/vermindering milieubeslag en integraal ruimtegebruik; ontwikkeling van bedrijvigheid en innovatie; gezondheidsonderzoek;

energie-onderzoek. De TUE wil blijkens de notitie de bestaande positie ten aanzien van het eerste punt uitbouwen tot een 'nationaal zwaartepunt op een nader af te bakenen deelgebied.' Of dat zal gebeuren via interfacultaire samenwerking of via de oprichting van een (virtuele) nieuwe faculteit moet nog worden gezien.

Zie verder op pagina 3

door
Fred
Gaasendam

Workshop DagCad voor kunstenaars

door
Gerard
Verhoogt

'Waar ben ik aan begonnen?' 'Er kan héél veel met zo'n ding.' 'Je bent nu de klooiperiode voorbij en dan houdt het al op.' De meeste reacties van de tien kunstenaars op de workshop DagCad waren positief. De Kunstcommissie van de TUE had twaalf kunstenaars - van beeldhouwer tot schilder, met en zonder computerervaring - uitgenodigd om met een cad-programma te werken. Na een spoedcursus van twee dagen gingen ze deze week aan de slag, waarbij er toch twee afhaakten. Het uiteindelijke resultaat bepalen ze zelf: een print, een boekwerk, maar ook een zeefdruk of een ets is mogelijk. Naar aanleiding van het project komt er in het voorjaar een symposium, een map en een tentoonstelling.

Foto: Michael BroekMeulen

Deze week

7 De universiteiten zijn al druk bezig met de invoering van de wet op de universitaire bestuursstructuur, de MUB. Moet er een ondernemingsraad komen, of een U-raad-nieuwe-stijl?

8 De natuurkundestudie aan algemene universiteiten is te smal door een vierjarig keurslijf, aldus een internationale commissie. Conclusie: ze moeten allemaal weer officieel vijf jaar gaan duren.

9 'Wie te lang op dezelfde plaats zit krijgt gemakkelijk een monopoliepositie', aldus CvB-lid Joris van Bergen. De functie van directeur beheer moet daarom mobieler en flexibeler vormgegeven worden.

Nieuwe directeur bij IPO

door
Fred
Gaasendam

Het college van bestuur heeft prof.dr. Theo Bemelmans benoemd tot directeur van het IPO. Bemelmans volgt prof.dr. Felix Bonke op, die als interim-manager het instituut tien maanden geleid heeft. Bemelmans was tot voor kort decaan van de faculteit Technologie Management. Het IPO heeft onlangs zijn nieuwe onderzoeksprogramma bekendgemaakt. De programmawijziging was tevens aanleiding voor een nieuwe naam: IPO, Center for re-

search on user-system interaction. Binnen het hoofdonderwerp 'interactie tussen systeem en gebruiker' zal er een zwaar accent komen te liggen op cognitie en communicatie, en niet langer op perceptie. In het onderzoeksprogramma worden weer vier subprogramma's onderscheiden, te weten: User-centred Design, Information Access and Presentation, Multimodal Interaction en Spoken Language Interfaces. Tot programma-managers zijn respectievelijk benoemd ir. John de Vet, dr. Joyce Westerink, dr.ir. Barry Eggen en dr. Jacques Terken.

Voor een interview met prof.dr. Felix Bonke zie pagina 5.

Eerste Kamer steunt nieuwe bestuursstructuur

Er moet tenminste één vrouw lid worden van de raden van toezicht die elke universiteit binnenkort krijgt. Dat zei minister Ritzen dinsdag in de Eerste Kamer bij de behandeling van de nieuwe wet op de bestuursstructuur. Die wet, de MUB, werd aangenomen. De paarse fracties in de Eerste Kamer hielpen de MUB afgelopen dinsdag aan een ruime meerderheid. De wet geeft colleges van bestuur meer te zeggen en ontnemt gekozen raden een deel van hun bevoegdheden. Universiteiten kunnen er ook voor kiezen die raden te vervangen door een onderne-

mingsraad. Ook schrijft de wet voor dat elke universiteit een raad van toezicht krijgt die tussen de minister en de universiteit komt te staan. Die raden krijgen drie tot vijf leden; de minister benoemt die leden. Ritzen beloofde dat de nieuwe wet binnen vier jaar na de invoering geëvalueerd zal worden. Die evaluatie moet duidelijk maken wat de universiteiten doen met de vrijheden die de MUB hun geeft.

door
Hanne
Obbink
HOP

Mensen

Op 25 februari verdedigt **drs.**

Hank Vleeming in zaal 4 van het auditorium om vier uur zijn proefschrift. De titel is: 'Deactivation of carbon-supported platinum catalysts during carbohydrate oxidation'. Promotoren zijn prof.dr.ir. G. Marin en dr.ir. K. van der Wiele (Akzo Nobel, Arnhem). Vleeming (28) studeerde in 1992 als scheikundige af aan de Rijksuniversiteit Leiden. Zijn promotieonderzoek voerde hij uit bij de vakgroep Chemische proceskunde bij de faculteit Scheikundige Technologie aan de TUE.

Ir. Leon Ariaans verdedigt 26 februari om vier uur in zaal 4 van

het auditorium zijn proefschrift 'Structure in practical mode error bounds'. Promotoren zijn prof.dr. ir. A. Backx en prof.dr.ir. P. van den Bosch. Ariaans (28) studeerde in 1993 als elektrotechnisch ingenieur af aan de TUE. Zijn promotieonderzoek voerde hij uit bij de vakgroep Meten en regelen van de faculteit Elektrotechniek aan de TUE. Begin dit jaar is Ariaans in dienst getreden bij AspenTech Europe in Best.

Op 27 februari verdedigt **ir. Peter Timmermans** in zaal 4 van het auditorium om vier uur zijn proefschrift 'Evaluation of a constitutive model for solid polymeric material: Model selection and parameter quantification'. Promotoren zijn prof.dr.ir. J. Janssen en prof. dr.ir. R. de Borst. Timmer-

mans (31) studeerde in 1992 als werktuigbouwkundige af aan de TUE. Bij de vakgroep Fundamentele werktuigkunde van de faculteit Werktuigbouwkunde aan de TUE voerde hij zijn promotieonderzoek uit. Vanaf vorig jaar oktober is hij werkzaam bij het Centrum voor Fabricage Technologie van Philips.

In zaal 5 van het auditorium verdedigt **mr.dr.s. Jan Grijpink** op 27 februari om vier uur zijn proefschrift. Het draagt de titel: 'Keteninformatisering, met toepassing op de justitiële bedrijfsketen. Een informatie-infrastructurele aanpak voor communicatie tussen zelfstandige organisatie's. Promotoren zijn prof.dr. T. Bemelmans en prof.dr. A. Koers (Universiteit Utrecht). Grijpink (50) studeerde in 1969 als bedrijfseconoom en in 1971 als fiscaal jurist af aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij is als raadsadviseur verbonden aan de directie algemene justitiële strategie van het ministerie van Justitie en was van '84 tot '95 verantwoordelijk voor het centraal informatiebeleid bij dit ministerie.

Dr.ir. Rik Baert is aan de TUE benoemd tot hoogleraar voor het vakgebied verbrandingsmotoren. De nieuwe leerstoel is ondergebracht bij de faculteit Werktuigbouwkunde. Met de komst van Baert wordt het universitaire onderzoek aan verbrandingsmoto-

ren, o.a. benzine- en LPG-motoren, tractie- en 'medium speed'-dieselmotoren, in ons land weer opgepakt. Baert is werkzaam bij TNO Wegtransportmiddelen. Hij bezet de leerstoel aan de TUE in deeltijd (drie dagen per week) en blijft - in deeltijd - in dienst van TNO.

Het college van bestuur verleent **ir. Han Wessels**, directeur beheer van de faculteit Bouwkunde per 1 augustus eervol ontslag op zijn verzoek. **Jan Vlemmings** krijgt als beheerder van het Stan Ackermans Instituut ook eervol ontslag van het CvB op eigen verzoek per 1 november.

Mr. Annelies Vincent is 14 februari geïnstalleerd als rechter aan de Arrondissementsrechtbank te Breda. Vincent was tot haar benoeming als rechter, hoofd Juridische Zaken van de TUE en daarvoor hoofd van de Dienst Personele Zaken.

Per 1 maart maakt **Gerrit Bezemer** gebruik van de vut-regeling, na een dienstverband van 31 jaar. Ter gelegenheid hiervan wordt hem woensdag 26 februari, vanaf 16.00 uur, een receptie aangeboden in het FORT. Collega's en vrienden zijn van harte uitgenodigd.

Ir. P. van Rooij is sinds 1959 in dienst van de TUE en maakt met ingang van 1 april gebruik van de vut-regeling. Van Rooij is onder meer een van de belangrijkste ontwikkelaars van het VUBIS-systeem. Vrijdag 14 maart wordt ter gelegenheid van zijn afscheid een receptie gehouden in de bibliotheek van de faculteit Wis-

kunde & Informatica, HG 6.47, van 16.30 tot 18.30 uur.

Graag willen we iedereen hartelijk bedanken voor hun aanwezigheid bij mijn afscheid. Het was een gezellige ontmoeting waar we met plezier aan terugdenken. Hartelijk dank voor de bloemen en vele cadeaus. Het gaat u allen goed.

Annie en Willie van Tuijl

SG-Aktueel

Maandag 24 februari, van 12.45 tot 13.30 uur, blauwe zaal, auditorium

Is Nederland vol?

Staatssecretaris Schmitz wordt 'moordenaar' genoemd, en haar voorganger Kosto vond een bom in zijn huis. Beleidsbepalers inzake het asielprobleem weten zich met een zeer moeilijke en zware taak belast. Op papier zijn de regels erg helder en leveren weinig mogelijkheden tot discussie op, maar zelden lijkt de realiteit zo ver van de theorie verwijderd als bij de asielprocedure. Welke praktische, politieke en morele overwegingen gaan er vooraf aan het opstellen van criteria? Welke behandeling krijgen asielaanvragers, en welke zekerheden hebben zij? Waarom gaat het dan toch zo vaak fout? Klaas van Urk van Vluchtelingenwerk is tijdens een lezing voor SG-Aktueel uw gids tijdens een tocht door deze, voor Nederlanders vaak onbekende, hel op aarde.

Colofon

Onafhankelijk weekblad van de Technische Universiteit Eindhoven.

© 1997. Auteursrechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door middel van boekdruk of welk medium dan ook zonder voorafgaande toestemming van de hoofdredacteur.

De redactie behoudt zich het recht voor om aangeboden artikelen, van welke aard dan ook, te wijzigen.

Redactie:

Fred Gaasendam (hoofdredacteur), Han Konings (eindredacteur), Désiree Meijers, Jan Ummels, Gerard Verhoogt

(Student)Medewerkers:

Miguel Alvares, Roel van de Berg (cartoonist), John Buitjes, Walter Ebert (Internet pagina's), Jannigje Gerritzen, René ter Riet, Willem van Rossum, Bram Saeys (fotograaf), Maurice Schaeken, Siem Simonis, Moniek Stoffe, Huibert Spooenberg

Redactieraad:

Geert Jan Laan, prof.dr.ir. Harry Lintsen, Francine Oving, drs. Maarten Pieterse, prof.dr. Frans Sluijter, mr.dr.s. Ben Donders (secretaris)

Ontwerp en lay-out:

Ben Mobach

Druk:

Drukkerij E.M. de Jong B.V.
Baarle-Nassau

Advertenties:

Van der Meulen Promotions, Fivel 27, Postbus 413, 9200 AK, Drachten, Tel. 0512 - 520936, Fax 0512 - 517415
e-mail: vdm@euronet.nl

Kopij:

Kopij moet op diskette een week voor de verschijningsdatum voor 15.00 uur in het bezit van de redactie zijn.

Redactie-adres:

Technische Universiteit Eindhoven, HG 1.19, postbus 513, 5600 MB, Eindhoven, Tel. 040 - 2472961/2473815; Hoofdredactie, HG 1.20, Tel. 040 - 2474441, Fax 040 - 2456033
e-mail: cursor@cur.tue.nl
http://www.tue.nl/studium_cursor/cursor.html

Open opinies:

Lezersbrieven worden alleen dan geplaatst als ze kort en zakelijk zijn. Alle kopij dient te zijn voorzien van de naam en telefoonnummer van de afzender.

Faculteit met zwak onderzoek kan deel budget verliezen

Wie geen onderzoekscholen met top-wetenschappers in huis heeft, zal de broekriem moeten aanhalen. Dat is de keerzijde van de stimulering van 'goed' en 'uitstekend' onderzoek waarover op dit moment landelijk afspraken worden gemaakt. Faculteiten die volledig buiten de prijzenpot vallen, zullen al gauw één op de twintig arbeidsplaatsen moeten schrappen. Troost: men krijgt vijf jaar om die schade te verwerken.

door
Frank
Steenkamp
LHOP

Goed nieuws daagt er voor erkende toponderzoekers binnen de universiteiten. In totaal gaan de universiteiten voor hen 200 miljoen gulden per jaar vrijmaken. De helft van dat geld dient voor een landelijke eredivisie van abso-

lute toppers; met de andere honderd miljoen wordt per universiteit een kweekvijver van subtoppers gevormd. De kandidaten voor beide categorieën staan al te trapelen. De beloning van goed onderzoek met deze miljoenenpremie is het gevolg van een akkoord dat de VSNU en NWO afgelopen zomer, onder druk van minister Ritzzen, hebben gesloten. De praktische uitwerking van dat akkoord is vrijwel afgerond. Daardoor is nu in grote lijnen duidelijk aan welke eisen kandidaat-toppers

of -subtoppers moeten voldoen. Voor de landelijke 'eredivisie' gelden uiteraard de strengste eisen. Kandidaten moeten een erkende onderzoekschool (of een deel daarvan) zijn en ze moeten zeer hoog gescoord hebben in landelijke beoordelingen. In totaal zal het gaan om tien tot twintig toppers, met een behoorlijke spreiding over de vakgebieden. De selectie komt in handen van een brede internationale commissie, maar NWO zal misschien zelf al een voorselectie maken. Opvallend is dat de universiteiten ook voor deelname aan de kweekvijver of 'eerste divisie' vooral willen kijken naar bestaande onderzoekscholen. Alleen in vakgebieden die nog nauwelijks zulke scholen kennen wordt daarop een uitzondering gemaakt - mits daar goed beoordeeld onderzoek te vinden is.

Duidelijk is al dat het budget van 200 miljoen gulden per jaar opgebracht moeten worden door de universiteiten zelf. Volgens een berekening van de VSNU gaat het om 8,5 procent van hun onderzoeksgeld - of ruim vijf procent van het totale budget dat de universiteiten van Ritzzen krijgen. De helft daarvan wordt per univer-

siteit herverdeeld, de andere helft komt in de landelijke pot. Een universiteit die geen enkele plaats in de eredivisie weet te verwerven, zal dus twee tot drie procent van zijn reguliere budget verliezen. Voor zwakke faculteiten kan de schade dubbel zo groot worden: wie volledig buiten alle prijzen valt, verliest gemiddeld vijf procent van zijn budget - of één op de twintig arbeidsplaatsen. Bij een

bètafaculteit die zwaar op onderzoekstaken leunt, kan de schade nog hoger uitvallen. De klappen worden wel door de tijd verzacht. De twee prijzenpotten worden in vijf jaar geleidelijk gevormd. En door de traagheid van de selectieprocedure zal het circus niet eerder starten dan in 1999. Een faculteit die klappen vreest, heeft dus nog tot het jaar 2004 de tijd om ze volledig te verwerken.

TABEL: TOTALE PRIJZENPOT EERSTE EN EREDIVISIE (bedragen per instelling)

	Bedrag in de pot	% van totale budget
Leiden	18,2 mln	5,6%
Utrecht	25,7 mln	5,1%
Groningen	19,2 mln	5,4%
Rotterdam	10,5 mln	5,1%
Maastricht	7,7 mln	5,1%
A'dam (UvA)	23,8 mln	5,4%
A'dam (VU)	16,0 mln	5,5%
Nijmegen	16,1 mln	5,5%
Tilburg	4,6 mln	4,5%
Delft	29,5 mln	6,1%
Eindhoven	15,8 mln	6,2%
Twente	12,5 mln	5,9%
Landelijk	200,0 mln	5,5%

Toelichting:

Elke universiteit maakt 8,5% ozbudget vrij voor beide prijzenpotten. Omdat de ene universiteit relatief meer onderwijsbudget heeft dan de ander, vormt de prijzenafdracht een wisselend deel van het totale budget.

Strategieplan geeft ruim baan aan interne mobiliteit

door
Fred
Gaasendam

De krachtige externe oriëntatie heeft uiteraard gevolgen voor de kerntaken onderwijs en onderzoek. De TUE overweegt enkele bestaande ingenieursopleidingen zodanig te herzien dat ze aansluiten op zowel de studenten- als arbeidsmarkt. De TUE streeft er verder naar maatschappelijk relevante en voor ons land nieuwe ingenieursopleidingen aan haar onderwijsaanbod toe te voegen. Het starten van nieuwe opleidingen en het herzien van bestaande opleidingen moet de wervingskracht van de TUE op VWO-leerlingen met een bèta-pakket vergroten. Bovendien wil de TUE meer studenten aantrekken van buiten Zuid-Nederland, het gebied waaruit traditioneel de meeste studenten van de TUE vandaan komen. Met betrekking tot het tweede faseonderwijs stelt de TUE een streefgetal vast voor het aantal promoties per jaar: 110. De TUE vindt het verder maatschappelijk gezien wenselijk dat er in het voortgezet onderwijs ingenieurs voor de klas staan. Zij overweegt daarom landelijk een leidende rol te gaan spelen in het verzorgen van eerstegraads lerarenopleidingen in de exacte vakken en bij- en nascholing van docenten in deze vakken. Het verzorgen van permanente educatie ziet men dan ook als een kerntaak voor de TUE. De TUE moet op dit terrein 'hoofdaannemer' worden. Daarom zal onder de naam EUFORCE (Eindhoven University Forum for Continuing Education) een instituut opgericht worden, dat de marketing, communicatie

en uitbouw tot taak krijgt van door de faculteiten te verzorgen cursussen en opleidingen. De TUE wil haar onderzoek zoveel mogelijk organiseren in onderzoekscholen. Via gerichte financiële stimulering wil zij bij voorkeur als penvoerder deelnemen aan een groter aantal door de KNAW erkende onderzoekscholen.

De TUE beschouwt een hoog kwaliteitsniveau ook op onderzoeksgebied als een noodzakelijke randvoorwaarde. Zij hecht dan ook veel waarde aan externe beoordelingen in internationaal verband. De TUE start in aanvulling daarop met eigen interne evaluaties van onderzoek.

'Programmering is belangrijker dan structurering.' Deze beleidskeuze heeft tot gevolg dat de TUE geen overbodige energie steekt in structuurveranderingen van de organisatie. Dat laatste leidt, in tegenstelling tot de beoogde externe oriëntatie, alleen maar tot 'een naar binnen gekeerde oriëntatie en slokt veel tijd en energie op.' Dat betekent concreet dat de TUE de organisatie niet ingrijpend zal wijzigen. De kernactiviteiten worden ondergebracht in faculteiten, tenzij er gegronde redenen zijn om daar van af te wijken. Binnen de TUE tekent zich een voorkeur af voor driehoofdige faculteitsbesturen, bestaande uit een decaan-voorzitter (een hoogleraar), een ander lid uit het wetenschappelijk personeel en een directeur bedrijfsvoering. Binnen de faculteiten worden de ingenieursopleidingen ondergebracht bij opleidingsinstituten met een eigen directeur die wordt aangestuurd door en verantwoordelijk is aan het faculteitsbestuur.

Om te komen tot een adequate en transparante administratie van de

contractactiviteiten richt de TUE een Holding B.V. op. Deze zal fungeren als verzamelpunt voor rechtspersonen, vanwaaruit contractactiviteiten worden verricht.

Een opvallende keuze heeft betrekking op het personeelsbeleid ten aanzien van aanstellingen. Medewerkers krijgen in de toekomst een aanstelling op het niveau van de instelling en worden binnen die aanstelling telkens voor bepaalde tijd gedetacheerd in functies binnen faculteiten of andere beheerseenheden. Op deze wijze 'geeft de TUE ruim baan aan interne mobiliteit', met als doel versterking van de kwaliteit en inzetbaarheid van haar medewerkers.

Benoemingen van hoogleraren en universitaire hoofddocenten zijn voortaan voorbehouden aan het college van bestuur, een keuze die voortvloeit uit de hogere en deels nieuwe eisen die de TUE aan haar medewerkers zal stellen.

Met betrekking tot studenten wordt in de notitie opgemerkt dat de doorsnee-student niet langer bestaat. De TUE ziet het als een uitdaging om beter in te spelen op individuele wensen en behoeften van studenten. Flexibilisering van het onderwijs is hierbij een hulpmiddel. Bovendien is de TUE voorstander van een flexibel prijsbeleid van universiteiten in dit opzicht, zodat universiteiten ook op dit vlak met elkaar kunnen concurreren. 'Een manier om dat te bereiken is vervanging van het huidige stelsel van studie-financiering door een systeem waarbij de universiteiten zelf de hoogte van de prijs van hun onderwijs kunnen bepalen en zelf beurzen aan hun studenten kunnen toekennen.'

Studenten moeten optimaal in-

vloed kunnen uitoefenen op zaken die hen direct raken, zoals de kwaliteit en de studeerbaarheid van het onderwijs. Dat is voor de TUE het belangrijkste uitgangspunt bij

het vormgeven van de medezeggenschap van studenten en medewerkers in het kader van de -dinsdag bij wet geregelde modernisering van het universitaire bestuur.

Applaus voor jezelf

Is het ooit eerder voorgekomen dat een universiteitsraad na het vaststellen van een nota spontaan in applaus uitbarst? Waarschijnlijk niet. De voltallige U-raad besloot afgelopen maandag, na het unaniem vaststellen van de strategienota 'Concurreren en samenwerken' tot een ovatie, die nog net niet staand gebracht werd. Strikt genomen is dat een onlogische daad en niet meer dan een applaus voor jezelf. Applaus is echter zelden het resultaat van logica; mensen applaudisseren meestal omdat zij ergens van onder de indruk zijn. De verklaring voor het opmerkelijke gedrag van de raad zal dan ook vooral in deze richting gezocht moeten worden. Nu had de raadsvergadering van afgelopen maandag enige kenmerken die het -los van dat applaus- tot een bijzondere maakte. Allereerst was er natuurlijk de nota, die op een aantal punten opmerkelijke uitspraken bevat over het toekomstige beleid van de TUE. Daardoor is het natuurlijk een belangrijk stuk. Verder was er de opvallende eensgezindheid tussen raad en college van bestuur over deze nota. Voor de oppervlakkige toeschouwer werd er tijdens de vergadering nog flink gekissebist over passages die niet goed waren en zinnen die anders moesten, maar dat ging bijna letterlijk over de komma's en punten en de puntjes op de i. Verder speelt ook nog mee dat de universiteitsraad onder de indruk lijkt van de voortvarendheid waarmee dit college van bestuur zijn plannen presenteert en tot uitvoering wil brengen. Nog niet zolang geleden presenteerde een andere U-raad verstrekkende plannen (de nota 'Naar een slanke en sterke TUE') aan een ander CvB dat moeilijk in beweging te krijgen was. De verhoudingen zijn nu totaal anders. Met een voor de TUE bijna ongekend tempo is er de afgelopen maanden in brede lagen gediscussieerd over de koers die de TUE moet volgen. Dat heeft al zeer snel geresulteerd in de nota die maandag door de U-raad unaniem is vastgesteld. Een enkel lid van de raad placht soms nog wel eens te mopperen over de wat ongebruikelijke wijze waarop de raad soms zijn informatie kreeg, maar met de MUB voor de deur zijn afwijkingen op procedures niet langer heikele kwesties.

Het applaus was dus een, nog niet eerder vertoonde, uiting van saamhorigheidsgevoel over een voor de TUE belangrijk onderwerp, namelijk de plannen voor de toekomst. Dat is natuurlijk geen slechte start.

door Fred Gaasendam

Open opinies Grondlegger Wiskunde

Vanaf de oprichting van de THE tot ongeveer 1966 heeft prof.dr. Seidel zich geheel gewijd aan de opbouw van de onderafdeling Wiskunde (later faculteit Wiskunde). Hij heeft hier in Eindhoven vrijwel eigenhandig (in het begin gesteund door prof. Bouwkamp) één van de beste wiskundefaculteiten van Nederland weten op te zetten. Een van de grote successen uit die tijd was het feit dat hij één van Nederlands allerbeste wiskundigen uit Amsterdam wist los te weken om naar ons toe te komen; zijnde prof. De Bruijn. Afspraak

Jack van Lint

Besluitenlijst CvB

Besluitenlijsten van de 1193e en 1994e vergadering van het CvB d.d. 30 januari en 6 februari 1997
8712./8719. De besluitenlijsten van de 1192e en 1193e vergadering van het CvB d.d. 23 en 30 januari 1997 worden vastgesteld.
8713. Personeelsvoorstellen
A. Faculteit Elektrotechniek Het CvB stemt in met het

verzoek van een hoogleraar om gebruik te mogen maken van de SOP-regeling.
B. Het CvB verleent een medewerker 1 september 1997 eervol ontslag.
8714. Benoemingen
Dienst Studentenzaken
Het CvB keurt de aanwijzing van E. van den Heuvel tot plaatsvervangend beheerder van de Dienst Studentenzaken van 1/1 tot 1/9 1997 goed.
8715. Facilitair Bedrijf
Het CvB benoemt miv 1/2 1997 ing. A. van Mierlo tot directeur en beheerder van het Facilitair Bedrijf, stemt alsmede in met de aanwijzing door hoofd Facilitair Bedrijf a.i. van J. van Tulden als hoofd van de sectie Administratiekantoor miv 1/2 1997 en wijst ir. B. Kranenburg en ir. P. Brinkgreve aan als managementteam van de sectie Technische Dienstverlening van 1/2 tot 1/1 1998.
8716. TUE-Onderzoekscholen
Het CvB kent een subsidie van kf 250 toe t.b.v. de onderzoeksschool Insti-

tuut voor Programmatuurkunde en Algoritmiek (IPA) en van kf 100 tbv de onderzoeksschool Burgerscentrum.
8717. Onderzoeksinstituut IPO
Het CvB keurt het 'Reglement Onderzoeksinstituut IPO 1997' goeden prof.dr. W. van Gelder te benoemen tot lid, en voorzitter van het bestuur van het Onderzoeksinstituut IPO, en prof.dr. J. Baeten, prof.dr.ir. W. van Bokhoven en drs. E. van Uterter, tot lid van het bestuur, van 1/3 1997 tot 1/3 2002 en benoemt prof.dr. T. Beldmans tot wetenschappelijk directeur van dit onderzoeksinstituut, met ingang van 1/3 1997.
8718. Toetreding TUE tot de overeenkomst KUB-Fontys m.b.t. het Hoger Onderwijs voor Ouderen (HOVO)
Het CvB treedt toe tot de overeenkomst KUB-Fontys m.b.t. het Hoger HOVO en stelt in dat kader een bedrag ter beschikking van kf 30.
8720. Personeelsvoorstellen
A. Faculteit Bouwkunde
Het CvB herbenoemt prof.ir. P.

Leijendeckers van 1/1 1997 tot 1/12 2001 als deeltijd hoogleraar op het vakgebied 'Installaties'.
B. Faculteit Technische Natuurkunde
Het CvB herbenoemt prof.dr.ir. P. Schram van 1/2 tot 1/2 1998 als deeltijd hoogleraar op het vakgebied 'Fysische Transportverschijnselen'.
C. Faculteit Technische Natuurkunde
Het CvB herbenoemt dr. L. Snoeckx van 1/2 tot 1/2 2000 tot deeltijd hoogleraar op het vakgebied 'Fysiologie'.
8721. Faculteit Scheikundige Technologie
Het CvB benoemt L. de Kort, miv 15/8 1997 tot directeur beheer en beheerder van de faculteit Scheikundige Technologie.
8722. Agenda academisch jaar 97/98
Het CvB stelt de Agenda academisch jaar 1997/98 vast en zendt deze als mededeling naar de U-raad.

De slimme universiteit

En 19de-eeuwse storm blaast door onze universitaire gebouwen. Het 'ieder voor zich' principe als zegen voor ons welzijn is het blaasroep van de studententijd. Alsof de rijkdom der naties - ook die van de Nederlandse - niet bloedig verworven is op andere veroverde monopolieposities. Dit is immers de enige overlevingsstrategie in de koopman's woestijn. Niemand is uit op concurrentie. De koopman richt zich er juist op 'n tegenstanders te vernietigen. Natuurlijk is de toets van continuïteit voor ons universitaire bestaan ons overleven in de open competitieve maatschappij van nu. Wij moeten daarin kunnen concurreren. Concurrentievermogen als toets van overleven, ja. Maar wat mij betreft winnen trots zijn op eigen competentie en een slimme strategie. Ik kies daarom voor de competente, of liever nog, voor de slimme universiteit. De koopmannen reiken ons dan de primaire vraag aan: 'Hoe bereiken we onze mono-

poliepositie en waarin?'. Is het dan strategisch gezien werkelijk het beste om competities te organiseren, waarbij ieders blik snel inwendig wordt gericht in plaats van naar buiten? Kunnen wij werkelijk alles alleen? Gelukkig zien we in een recent voorstel ook het woordje samenwerken verschijnen.

Een interessante competentietoets is om te bekijken hoe processen binnen een organisatie lopen. Competente mensen en competente, competitieve organisaties gaan meestal samen. Wat dreigt er nu te gebeuren? Een vermenigvuldiging van hervorderingen van interne universitaire middelen, die zichzelf hierdoor op geen enkele wijze vermenigvuldigen en tot individualisering en verbroeking zullen leiden. Dat terwijl we juist versterking van managementstructuren nodig hebben die onze sterktes en specialiteiten in de nationale en internationale competitie versterken. En het kan

zo eenvoudig. Ons universitaire budget dat we van de minister krijgen, bepaalt hoeveel mensen we totaal in dienst kunnen hebben. Per functiegroep kunnen normen worden bepaald betreffende de tijdsverdeling van onderwijs-, onderzoek-, beheers- en bestuursstaken. Uitzonderingsregels kunnen worden geformuleerd. Op basis van normgetallen onderhandelen faculteiten met colleges van bestuur over de vraag hoeveel personeel zij nodig hebben om hun taken te kunnen uitvoeren. Dit leidt tot de basis-financiering van faculteiten. Een universitaire beleidsruimte kan worden ingesteld van waaruit extra middelen voor speciale doelen kunnen worden gefinancierd. Onderwijs- en onderzoeksdirecteuren krijgen de verantwoordelijkheid taken toe te kennen aan faculteitsmedewerkers en krijgen een exploitatie- en apparatuurbudget, opdat medewerkers die taken ook kunnen uitvoeren (practica, etc.). In geval van mismatch tussen taakbehoefte en door faculteit beschikbaar gestelde ca-

paciteit heeft de faculteit een capaciteitsprobleem op te lossen. Faculteitsbestuur toetst of medewerkers overeenkomstig de norm hun taken uitvoeren. Afwijkingen zijn slechts mogelijk op basis van vooraf bepaalde criteria en worden expliciet besproken. Er is een kwaliteitssysteem dat onderwijs- en onderzoekstaken toetst. Salaris, promotie en dergelijk kan van uitvoeringskwaliteiten afhankelijk worden gemaakt. Onderwijs- en onderzoeksdirecteuren doen ten behoeve van beleidsruimte voorstellen over extra subsidies voor hun taakgebieden aan het CvB, zoals ze dat al lang gewend zijn te doen binnen de tweede en derde geldstromen. Dit is een duidelijk systeem met inhoudelijke criteria, niet verbonden aan financiering-details. De laatste dienen niet vermengd te worden met taakstelingsdiscussies. Financiering van vast personeel gebeurt op faculteitsniveau. Het grote gevaar wat ons nu bedreigt is enorme, naar binnen gerichte energie van mensen die hun eigen universitaire plaats gaan

beschermen in concurrentie met hun interne collega's. Succes in onze huidige wereld hangt daarentegen juist af van ons vermogen met elkaar samen een groter geheel te vormen en daarmee in concurrentie met anderen een monopolie af te dwingen. Interne samenwerkingsverbanden kunnen dan juist nodig zijn. Soms is de taak zo groot dat het niet binnen een universiteit kan en zijn zakelijke allianties nodig, zoals bijvoorbeeld in sommige landelijke onderzoekscholen. Deze bundelingen zijn nodig om als partner voor een veelheid van bedrijven te kunnen opereren, die veelal internationaal opereren. Ook is bundeling nodig in het kader van internationale competitie zoals binnen de Economische Gemeenschap. Een 'slimme' universiteit vindt de sleutel die de bureaucratie tot een zinnig instrument van beleid maakt en die energie vrijmaakt voor de uitvoering van ambitieuze onderwijs- en onderzoeksplannen.

Rutger van Santen

Studeerbaar

Het ziet er voor de Nederlandse universiteiten niet best uit. De toekomst, bedoel ik. Al jaren is de studenteninstroom aan het dalen. Eerst schreef men dit toe aan zogenoemde demografische factoren: de voortplantingssnelheid van de babyboomers zou lager zijn dan die van hun ouders. Dat klopt. Deze verklaring had het voordeel dat men er niemand op kon aanspreken: er was duidelijk sprake van overmacht. Dit kost de Nederlandse universiteiten op termijn 20.000 studenten (ter vergelijking: afgelopen september arriveerden er 25.000 eerstejaars). Een tweede oorzaak, ditmaal wel een gevolg van het gevoerde overheidsbeleid, is het afschrikken van de studie-stapelaars; HBO'ers die een tijdlang de kans kregen in korte tijd een doctoraal examen te halen.

Maatregelen in de sfeer van de studiefinanciering maken een dergelijk streven onaantrekkelijk. Men vermoedt dat dit nog eens 10.000 studenten gaat schelen. Tenslotte wordt het totaal aantal studenten gedrukt, doordat nog maar vier studiejaar gefinancierd worden. Alles bij elkaar schat men de afname op tenminste 40.000; bijna een kwart van het huidige bestand. Van belang is de vraag hoe de instellingen op deze penibele prognoses reageren. Als de markt kleiner wordt, moet het aandeel kleiner worden, moet het aandeel concurreren. De mogelijkheden zijn echter beperkt, doordat de instellingen in belangrijke mate rijden in de eerste geldstroom en elke instelling de minister even lief is. Mogelijkheden om een top-universiteit te worden zijn er dus nauwelijks. Nieuwe, sterk beroepsgerichte studierichtingen verbreden het

assortiment en kunnen extra studenten trekken (een strategie waar met name onze universiteit zich tamelijk hooghartig van heeft afgewend, zoals ik al eerder schreef). Maar ook hier is de room van de melk: de meeste aanvragers van nieuwe studierichtingen krijgen nul op het rekest. Maar er blijft hoop. Er is nog een kwaliteitskenmerk dat door de instellingen en de faculteiten is te beïnvloeden: het rendement (ooit spraken we van numeriek rendement). Omdat men niet aan de normen wil tornen - alsof dat niet al ongemerkt gebeurd is - dient de kwaliteit van het onderwijs verbeterd te worden. Studenten moeten de studie in de tijd die er voor staat - vier jaar, soms vijf - kunnen afronden. Het onwoord *studeerbaarheid* deed zijn intrede, een uiterst vaag begrip, zolang niet is aangegeven voor welke studenten dit zou moeten gelden. Hoe dan ook, de studeerbaarheid moet omhoog.

Ik heb met dit gedoe veel moeite. Als mijn eigen ervaringen ook maar enigszins representatief zijn, dan is er binnen de faculteiten al heel wat aan kwaliteitsverbetering gedaan. Al jaren. Zo zullen sommigen zich herinneren dat het schooljaar ooit uit twee semesters

bestond. Dat werden drie trimesters. Hier en daar werden zelfs de trimesters gehalveerd en ontstonden er zes brokjes van zo'n zeven weken elk. Hapklare, zagezegde. Ook organiseren we thans tussentijdse toetsen, vanwege het beoogde schrik-effect ('snelle feedback'). We zien er op toe dat studenten nooit meer dan N tentamen per week hoeven doen. We ontwerpen compensatieregelingen bij de examens en geven verregaande mogelijkheden tot herkansing. We verminderen het aantal contacturen, teneinde de veelgeprezen zelfwerkzaamheid te bevorderen. We evalueren alle colleges en stellen mentoren in. We komen tegemoet aan de wensen van studenten die laten merken geen behoefte te hebben aan beschouwingen en achtergronden, maar die eenvoudige gedragsregels willen horen. Dus vervangen we colleges door instructies. Ja, zelf op het punt van de examenfraude zijn we zeer tolerant geworden. En het helpt allemaal nix. Kortgeleden heeft de minister 200 miljoen gulden voor het goede doel beschikbaar gesteld. Ik vind het gênant en voel plaatsvervangende schaamte bij de gedachte dat alle universiteiten als evenzovele windhonden achter een

konijn(n)vel aanrennen, daardoor implicerend dat zij er inderdaad een rommeletje van gemaakt hebben. Die indruk is in veel gevallen onjuist, daarvan ben ik overtuigd, maar je zegt toch niet zomaar 'nee' tegen de kans op een prijs van misschien wel een paar miljoen? Dus worden plannen ingediend die weinig meer zijn dan opgepoetste versies van wat er al lang gebeurt. En zullen de rendementscijfers tegen deze plannen bestand blijven. Het wordt zoetsjesaan tijd de gedachte toe te laten dat wij, binnen de beperkingen die er zijn, zo ongeveer het maximaal haalbare hebben gerealiseerd. En dat er aan heel andere middelen moet worden gedacht. Persoonlijk verwacht ik het één en ander van de herstructurering van de VWO-bovenbouw. Goed, de vier doorstroomprofielen van straks zijn er nog altijd één à twee te veel, maar het studiehuis van mevrouw Ginjaar-Maas zou wel eens een heel andere soort eerstejaars kunnen gaan opleveren.

Bob van Wink

In de rubriek 'Dienst Overige Zaken' schrijven prof.dr.ir. J.D. Janssen, prof.dr. P.J. Lemstra, prof.dr.ir. H.E.H. Meijer, dr. J.W. Nienhuys, drs. M. Pieterse, prof.dr. F.W. Sluiter, drs. A.J. Vervoorn en dr.ir. E.G.F. van Winkel.

Scheidend interim-manager prof.dr. Felix Bonke: 'IPO was lang een beschermde werkplaats'

Philips is voor buitenstaanders altijd een gesloten bastion geweest. Het is dan ook niet merkwaardig dat de deur van het IPO, het instituut waar de TUE en dit wereldconcern deelgenoot in zijn, op verzoek van de elektronicagigant altijd stevig op slot zit. Dat is geen traditie bij de TUE, wel bij Philips. Bij het IPO-onderzoek naar horen en zien speelde op de achtergrond het zwijgen altijd een grote rol. Aan die traditionele verhoudingen komt nu een eind. Voor de medewerkers van het IPO wordt 1997 een jaar vol veranderingen, omdat zowel de TUE als Philips hun financiële bijdragen aan het instituut verminderen. Cursor sprak met prof.dr. Felix Bonke, scheidend interim-manager bij het instituut, over verleden en toekomst van het paradepaardje van de TUE.

door
Fred
Gaasendam

Wie de werkkamer van prof.dr. Felix Bonke betreedt, kan niet heen om de schilderijen aan de muur. Ze zijn groot en felgekleurd - één exemplaar is wandvullend -, en grotendeels non-figuratief. Als interim-manager heeft hij de laatste jaren aardig wat werkkamers versleten, maar het interieur is steevast hetzelfde: de schilderijen gaan namelijk mee en als het even kan worden ze ook opgehangen. 'Soms lukt dat met die grote niet zo goed', aldus Bonke. 'Het is een keer helemaal uit elkaar gehaald, mijn kamer ingebracht en weer in elkaar gezet. Maar hier bij het IPO was de deur groot genoeg.' Bonke heeft een rijke ervaring als wetenschapper én manager. Van oorsprong is hij medisch fysioloog. Sinds 1975 is hij hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Limburg. Hij heeft zich intensief beziggehouden met een nieuw curriculum voor de medische studie en specialiseerde zich tot experimenteel cardioloog, waarbij vooral ritmestoornissen van het hart onderwerp van onderzoek waren. In 1985 werd Bonke rector magnificus aan de RL, een functie die hij zes jaar heeft vervuld. Het beroep van manager beviel hem wel. Bovendien is het lastig om na zes jaar bestuurswerk de draad van de wetenschappelijke stiel weer op te pakken. Daarom heeft hij vanaf 1992 een aantal functies tegelijk of na elkaar vervuld als interim-manager bij verschillende universiteiten en andere organisaties.

Betonnen muren

Als Bonke op 1 maart plaatsmaakt voor de nieuwe directeur van het

Studentenkerk

Zondag 16 februari is de ESK de veertigdagentijd begonnen met een cyclus van zes zondagen als voorbereiding op de Goede Week. Thema: Liederen over de knecht des Heren. Zondag 23 februari zal Chris Mondt om 11.00 uur voorgaan in een oecumenische viering met als thema 'Het eerste lied over de knecht des Heren' (Jes. 42:1-9; Math. 17:1-9). Voor de kinderen is er een crèche en een kindernevendienst.

IPO, heeft hij er tien maanden opzitten. Dat lijkt niet veel, maar hij vermoedt dat het CvB van de TUE zal vinden dat hij relatief lang over zijn opdracht als interim-manager heeft gedaan. 'Die traagheid is veroorzaakt door een bewuste keus die ik gemaakt heb. Bij het IPO moeten er nogal wat zaken veranderen. Dat moeten vooral de medewerkers van het

nieuw onderzoekplan komen, iets wat Bösser niet voor elkaar had gekregen. De organisatie moest op dit onderzoekplan aangepast worden.'

Driving force

Bonke omschrijft de stemming bij het IPO bij zijn aantreden als 'vrij negatief'. Er was nogal wat frustra-

'Het is natuurlijk een heel interessant instituut. Er lopen hier veel mensen met veel kwaliteiten rond. Er wordt ook goed onderwijs gegeven. Maar het geld kwam altijd vanzelf, en dat is natuurlijk een erg luxe positie. Er is daardoor geen *driving force* om contracten van derden binnen te halen. En dan heb ik het niet zozeer over geld voor sterk applicatiegericht onderzoek, maar ook over geld voor fundamenteel gericht onderzoek via bijvoorbeeld NWO.' De verkokering werd verergerd door het feit dat het IPO een nogal tweeslachtige constructie heeft, doordat de ene helft van de medewerkers voor Philips werkt, en de andere helft voor de TUE. 'Er is niks wat van IPO is', zegt Bonke. 'In overzichtlijsten van het personeel staat er achter de naam van een medewerker altijd keurig 'Philips' of 'TUE'. Toen ik dat voor het eerst zag, was mijn eerste reactie; daar moet toch gewoon 'IPO' staan.'

Boonstra

Zijn uitspraak lijkt in tegenspraak te zijn met de constatering van de VSNU-commissie die onlangs een visitatierapport uitbracht over het IPO. Daarin wordt juist gerept van een sterke *corporate identity* bij het IPO. Maar het een sluit het

nig resultaten uitkwamen die tot concrete producten konden leiden. De ombuiging van perceptie naar cognitie is dan ook voor een groot deel, aldus Bonke, onder invloed van Philips tot stand gekomen. Perceptie is commercieel niet meer interessant, cognitie wel. Van het een kwam het ander. Behalve een nieuw programma is er uiteindelijk ook een nieuwe financiële structuur voor het IPO gekomen, waardoor het instituut veel meer dan vroeger geld moet zien te krijgen via het verwerven van orders. Vorig jaar begin oktober kreeg het personeel van het IPO de mededeling dat de financiële bijdrage aan het instituut aanzienlijk verlaagd zou worden. Het tijdstip was gunstig, namelijk vóór de schoonmaakoperaties van Cor Boonstra. 'Het is maar de vraag of het IPO er zo van af was gekomen als de beslissing een paar maanden later was gevallen', aldus Bonke.

Multidisciplinair

De terugval in financiën zorgde voor veel onrust bij het IPO, niet in het minst vanwege het feit dat van de zeventig formatieplaatsen er ongeveer twintig overbodig werden. 'Dit zijn vooral formatieplaatsen bij de werkplaatsen en

Dat de ombuigingen bij het IPO vorig jaar oktober begonnen was gunstig, volgens interim-manager Felix Bonke, namelijk net voor het aantreden van de nieuwe Philips-topman Cor Boonstra.
Foto: Bram Saeys

IPO zelf inzien. Ik kan nu wel snel zelf wat dingen doorvoeren, maar dat beklijft niet. Het zijn de mensen van het IPO zelf die het moeten doen. Des te meer mensen bij een dergelijk proces betrokken zijn, des te langer het duurt.' Bonke volgde bij het IPO prof.dr. Bösser op. Bösser was er niet in geslaagd een aantal organisatorische wijzigingen bij het IPO door te voeren, tot onvrede van de Raad van Beheer. Op 6 mei 1996 begon Bonke als interim-manager bij het IPO, met de opdracht binnen zes tot acht maanden orde op zaken te stellen.

Wat moest er eigenlijk precies veranderen bij het IPO en waarom? Bonke: 'Het IPO was een sterk verkokerde organisatie. Het had een aantal groepen die sterk disciplinegericht waren. Tussen die groepen stonden als het ware betonnen muren. Er was nauwelijks interactie tussen de groepen. Er was eigenlijk geen sprake van 'het IPO', hooguit van 'vkgroepen van het IPO'. De groepsleiders waren hoogleraren, met uitzondering van één groep. Er moest een

tie over het optreden van de vorige directeur. 'Bovendien had de Raad van Beheer van het IPO de mededeling gedaan het nog één keer te willen proberen met het IPO door middel van mijn aanstelling', aldus Bonke. 'Als er dan geen onderzoekplan zou zijn, zo was ongeveer de mededeling, dan zou het IPO gesloten worden. Bij mijn aantreden werd vijftig procent van het onderzoek bij het IPO besteed aan perceptie, een kwart aan het gebied spraak en taal en nog eens een kwart aan het gebied cognitie en communicatie. De Raad van Beheer vond dat die percentages omgebogen moesten worden. Cognitie en communicatie moest vijftig procent van de onderzoeksinspanning gaan uitmaken. Mijn opdracht was om die ombuiging tot stand te brengen.' Zo iets gaat makkelijk, aldus Bonke, bij een flexibele organisatie. Maar als een organisatie sterk verkokerd is, zoals het IPO, gaat dat steeds moeilijker. Daarbij is het IPO naar de mening van Bonke, jarenlang 'een beschermde werkplaats' geweest.

ander niet uit, volgens Bonke. 'Toen bekend werd dat Philips en de TUE hun financiële bijdrage aan het IPO zouden terugschroeven, kwam ongeveer terzelfder tijd die visitatiecommissie op bezoek. Een aantal medewerkers, van de groep Taal en Spraak, wisten toen al dat hun voortbestaan bij het IPO op het spel stond. Ik vind het getuigen van grote klasse dat er geen kwaad woord over het IPO over hun lippen is gekomen en dat zij zich van hun beste kant hebben laten zien. In dat opzicht is er dus wel degelijk een sterke corporate identity.' Bonke merkte al snel dat men bij Philips veel ontevredener was over het product van het IPO dan de TUE. Voor de TUE is het aantal dissertaties en publikaties vooral van belang. Daarmee zit het redelijk goed, zo bleek uit het voornoemde visitatierapport. Maar naar het oordeel van Bonke kan het een stuk beter, zeker waar het de ratings van de wetenschappelijke bladen betreft waar IPO-medewerkers in publiceren. Maar Philips had het idee dat er te wei-

het beheer van computers en netwerken', aldus Bonke. 'Die expertise huren we nu in als het nodig is bij onder andere het Rekencentrum van de TUE.' Overigens gaat het hier voornamelijk om mensen die op de loonlijst van Philips staan. Het nieuwe programma van het IPO dwingt de onderdelen van het instituut tot meer samenwerking. 'De discipline staat niet langer voorop, maar het programma', zegt Bonke. De aanpak wordt multidisciplinair, waarmee de verkokering van de organisatie tot het verleden zal behoren. Met het afkomen van het onderzoekprogramma zit ook de taak van Felix Bonke als directeur van het IPO er op. 'Ik zal mijn opvolger Belmians nog een tijdje inwerken - hoewel dat eigenlijk nauwelijks nodig is - en dan vertrek ik weer.' De schilderijen gaan uiteraard mee.

Vergrijzing aan de TUE

Een oudere en daardoor duurdere werknemer draagt veel ervaring mee in zijn bagage. Jongere medewerkers komen daarentegen vaker aandragen met frisse ideeën. Aan de personeelsafdeling de taak om voor een optimale leeftijdsmix te zorgen. Dat lukt niet altijd. In deze eerste editie kijken we naar de vergrijzing in het algemeen en naar enkele facultaire uitdachieters in het bijzonder.

door
Maurice
Schaecken

De gemiddelde leeftijd van het TUE-personeel stijgt. Bijvoorbeeld omdat vacatures niet met jonge mensen opgevuld (kunnen) worden, of omdat het zittende perso-

neel gewoon blijft zitten. Als indicator hiervoor geldt bijvoorbeeld het percentage medewerkers van 55 jaar en ouder. Onderzoek wijst uit dat steeds meer TUE'ers tot die categorie gaan behoren. Anders geformuleerd: het personeelsbestand vergrijsd. De TUE heeft twee soorten werknemers in vaste dienst: wetenschappelijk personeel (WP) en ondersteunend & beheerspersoneel (OBP). De eerste groep draagt

zorg voor onderwijs aan studenten en doet onderzoek (hoogleraren, universitair docenten en universitaire hoofddocenten). Eind 1996 telde het WP 559 'koppen', waarvan 110 hoogleraren. Onder de noemer OBP vielen toen 1110 werknemers. Deze tweede groep zorgt dat de eerste haar werk kan doen. Het gebouw met de grootste OBP-dichtheid is ongetwijfeld het bestuursgebouw. Dit bestaat bijna volledig uit werknemers uit deze categorie. Ook de bemanning van de diverse administraties, bibliotheken en secretariaten valt onder deze noemer. Meer dan 52 procent van de OBP'ers is meer dan 20 jaar in dienst van de TUE.

Na het afronden van de vereiste studie kan een WP'er op zijn twintigste jaren op de TUE beginnen. Pensioen volgt dan na ongeveer veertig dienstjaren. De mensen die tussen de 55 en 65 jaar zitten, zouden bij gelijkmatische

leeftijdsopbouw dus ongeveer een kwart van deze groep uit mogen maken. Uit de grafiek blijkt dat deze 25%-regel in 1992 nog opging, maar dat het aandeel 'oude' WP'ers toeneemt tot ongeveer dertig procent in 1996.

Bij het OBP valt dezelfde trend te bespeuren, maar het relatieve aandeel in de 55+ categorie blijft iets achter. Wellicht omdat een OBP'er vanwege vaak een minder langdurige opleiding eerder kan beginnen met werken.

Hoogleraren vormen een deel van het WP. De vergrijzingsindicator in deze categorie ligt hoger, deze kruipt naar de vijftig procent. Logisch, want promotie tot hoogleraar volgt pas op latere leeftijd (gemiddelde aanvangsleeftijd: 41,7 jaar).

Nu ligt de situatie op sommige faculteiten anders. Bijvoorbeeld bij Werktuigbouwkunde. Zij hebben de 'oudste' club OBP'ers van alle faculteiten. Bijna de helft van deze 82 werknemers (eind 1996 in vaste dienst) is namelijk de 55 jaar gepasseerd. En gezien de leeftijdsopbouw bij de rest van de werktuigbouwkundige OBP'ers kan dit percentage alleen nog maar verder omhoog schieten. Een andere afwijking ten opzichte van het TUE-gemiddelde vormt het elektrotechnische hoogleraar-corps (dertien koppen eind 1996). Zij trekken zich niets aan van de

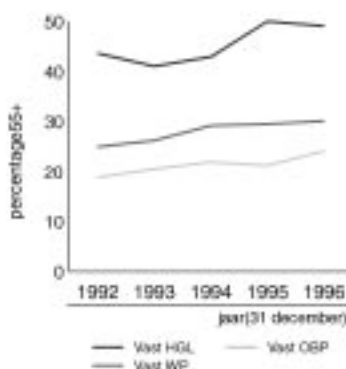
Binnen de Stafgroep Financiën en Administratie (SFA) loopt het BIV-project (Bestuurlijke Informatie Voorziening). Hierbij verzamelt men alle mogelijke gegevens over de TUE. Hiermee wil men bestuurders handvaten bieden bij het bepalen van hun beleid. Cursor gaat in samenwerking met SFA regelmatig putten uit deze getalrijkdom en geeft er een bespiegeling op.

algemene trend. Vijf jaar geleden was nog vijftig procent van de E-professoren 55 jaar of ouder. Dat cijfer zakte naar ongeveer dertig procent.

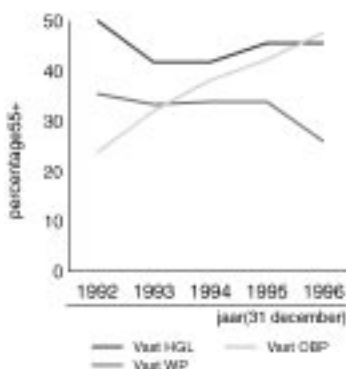
Een ander opvallend feit: de generatiekloof bij Natuurkunde. Veertig procent van het wetenschappelijk personeel behoort tot de 'oudste' leeftijdsgroep. Zij vormen daarmee ook de 'oudste' WP-groep van de TUE. De natuurkundige OBP'ers schommelen echter ergens rond de vijftien procent en zijn daarmee de 'jongste' OBP-groep van de TUE.

De genoemde cijfers hebben betrekking op medewerkers in vaste dienst, aio'ers en andere 'tijdelijken' blijven buiten beschouwing.

Vergrijzingsindicator TUE

Vergrijzingsindicator W

Vergrijzingsindicator E

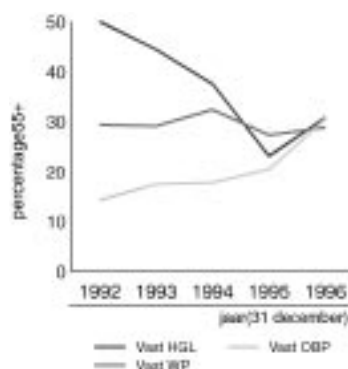

Foto: Michael Broekhuizen

Naam:
Sander Stoffels
Studeerde hier:
Technische Natuurkunde
Is momenteel werkzaam bij:

Komen & Gaan

De charmes van natuurkunde

Op de middelbare school werd het voor Sander Stoffels duidelijk dat hij natuurkunde wilde studeren. Hij vond het toen al het mooiste vak van de wereld. Het leek hem fantastisch om net als Einstein natuurkundige verschijnselen te beschrijven. Maar dit bleek toch wel wat moeilijker dan hij gedacht had. Zoals hij zelf toegeeft: 'Ik heb niet echt het hart van een onderzoeker.' De eerste jaren was de studie natuurkunde heel anders dan hij verwacht had. Het viel hem tegen dat hij zo lang moest wachten voordat de 'charmes' van het vak behandeld werden. Hiermee bedoelt Sander onder andere de atoomtheorie en de quantummechanica. Tijdens zijn studie heeft Sander meegewerkt aan de studiereis van Van der Waals (de studievereniging van natuurkunde) naar de Verenigde Staten te organiseren. Dit vond hij erg leuk, hij kon nu zelf meebepalen wat hij wilde bezoeken. Het jaar daarvoor was hij met de Van der Walers mee geweest naar Frankrijk en Zwitser-

land. Hier moest hij het geplande programma nemen zoals het was. De reis naar de VS was een groot succes, wat wel bleek uit de vele complimenten die de reiscommissie kreeg. Zijn trip naar de VS was niet zijn enige buitenlandse ervaring tijdens het studeren. Sander heeft een half jaar in Lissabon stage gelopen. Deze was op zeer korte termijn geregeld, pas twee weken voor vertrek wist hij zeker dat hij kon komen. Hij heeft een heel fijne periode gehad in Portugal. Hij betwijfelt of het zijn studie verrijkt heeft, maar het is in ieder geval goed geweest voor zijn persoonlijke ontwikkeling. Tijdens zijn stage bleek wel dat Sander goed voor zichzelf kon zorgen. Gedurende zijn studie heeft hij bij zijn ouders in Veldhoven gewoond, hij had geen behoefte om in Eindhoven op kamers te gaan. Hij kan goed opschieten met zijn ouders en was vrij in zijn doen en laten.

Sander had het na vier jaar op de TUE wel gezien en koos bewust voor stage en afstuderen in een bedrijf. Hij zag het afstudeerproject als hét project van zijn studie en wilde daar dan ook veel energie insteken. Toen hij er klaar mee was, voelde hij zich echt gelukkig en nam de tijd om van zijn vrijheid te genieten. Intussen heeft hij al een paar sollicitatiegesprekken achter de rug. Het viel hem op dat bedrijven helemaal niet geïnteresseerd zijn in de stage, het afstuderen of de cijferlijst. Iedere keer nam Sander zijn stage- en afstudeerverslag mee, samen met diploma's van aanvullende cursussen. Maar de bedrijven wilden alleen meer te weten komen over zijn persoonlijkheid en of hij wel in het bedrijf zou passen. Sander hoopt snel aan de slag te kunnen, want studeren ziet hij niet meer zitten. Hij wil werken met mensen en producten en niet zoals op de TUE alleen maar met de studie bezig zijn. Het leven op de universiteit heeft hij wel gezien en vond hij maar achteraf eigenlijk maar saai.

In de rubriek 'Komen en Gaan' interviewen Moniek Stoffels en Jannigje Gerritzen de ene week een eerstejaars student en de andere week een oud-student van de TUE. Zowel het beginnen van een studie als het starten met een loopbaan betekent dat men breekt met het oude en weer een sprong in het diepe moet wagen.

Invoering van de MUB is al in volle gang

Universiteiten kiezen tussen gebaande paden en rijdende treinen

U-raad rijdt immers ook al zo'n 27 jaar.

Deze week buigt de Eerste Kamer zich over de wet op de universitaire bestuursstructuur, de MUB. Maar de universiteiten zijn nu al bezig met de invoering ervan. Moet er een ondernemingsraad komen, is de eerste vraag die aan de orde komt. De vakbonden zijn ervoor, de studentenbonden zijn ertegen. Maar het college van bestuur beslist uiteindelijk. Op grond van welke overwegingen?

door
Hanne
Obbink
HOP

Jarenlang was het de nachtmerrie van elke universiteitsbestuurder. Zelf wist hij precies wat er moest gebeuren. Maar voor elk nieuw plan moest hij de universiteitsraad overtuigen. En niet zelden stuitte zo'n plan dan op taaie weerstand. Want altijd was er wel een raadslid dat zich opwierp als belangenbehartiger van een faculteit die door het plan geraakt werd. Bijvoorbeeld omdat hij zelf toevallig tot die faculteit behoorde. Vaak bleef er van het oorspronkelijke plan niet meer over dan een slap compromis tussen wat het CvB wenselijk vond en wat in de raad haalbaar bleek. Maar bestuurders hoeven niet langer van dit schrikbeeld wakker te liggen. Want de nieuwe wet op de 'modernisering van de universitaire bestuursorganisatie' (MUB) legt de bevoegdheden van de U-raad aan banden. Die mag voortaan niet meer meebesturen. Het CvB moet over een aantal zaken nog wel overleggen met de raad, maar uiteindelijk beslist het zelf. Een universiteit kan zelfs nog ingrijpender afrekenen met de U-raad: dankzij de MUB kan die raad worden afgeschafte en vervangen door een ondernemingsraad. Er komt dan wel een afzonderlijke raad voor studenten.

Heldere breuk

Het CvB aan de Universiteit van Amsterdam liet eind vorig jaar als eerste weten te kiezen voor 'gedeelde medezeggenschap': er komt een ondernemingsraad voor het personeel, met daarnaast een studentenraad. Uitgerekend in het Maagdenhuis - eind jaren zestig de bakermat van de democratische beweging aan de universiteiten - wordt als eerste gekozen voor het verdwijnen van de U-raad. De wens om radicaal te breken met het verleden lijkt één van de belangrijkste redenen voor die keus. Want, schreef het Amsterdamse college vorige maand, als de U-raad blijft bestaan, zouden er 'ten onrechte veel elementen van de huidige situatie simpelweg gecontinueerd kunnen worden.' De keus voor een ondernemingsraad

schept daarentegen een 'heldere breuk' met het verleden. Zo'n breuk is noodzakelijk, want er moet veel meer veranderen dan de MUB voorschrijft, vindt het UvA-bestuur. De UvA moet een 'markt' worden, er moeten vakgroepen-nieuwe-stijl komen die geld verdienen door staf te 'verkoop' aan onderwijs- en onderzoeksinstituten. De bestaande structuur moet dus overhoop en daarom, schrijft het bestuur, zou in deze omstandigheden het handhaven van een U-raad een verkeerd 'signaal' zijn. Het college in Amsterdam voert meer redenen aan voor zijn keus. Een ondernemingsraad, schrijft het, past beter bij de uitgangspunten van de MUB. Nu de universitaire raden niet meer de bevoegdheid hebben niet te besturen, kunnen ze zich maar beter met een nog meer beperken. Voortaan moeten de raden doen wat hen in het verleden juist verweten werd: zich toeleggen op belangenbehartiging. En omdat studenten en personeel uiteenlopende belangen hebben, kan dat het best als ze ieder een eigen raad hebben. De afweging tussen personeels- en studentenbelangen maakt het CvB zelf wel.

Afscheid

Het zijn in grote lijnen dezelfde argumenten als die van het tweede CvB dat voor een ondernemingsraad heeft gekozen, dat van de TU Delft. Er is een 'afscheid van oude gewoontes' nodig, aldus ook de Delftse collegevoorzitter dr. N. de Voogd, en een 'transparante' scheiding van personeels- en studentenbelangen. Hij verwijst vooral naar de omstandigheden waaronder een universiteit moet werken. Die gaan steeds meer op die van het bedrijfsleven lijken. Daarbij past 'een medezeggenschapsstelsel waarmee in het bedrijfsleven al jarenlang goede ervaringen zijn opgedaan. De keus voor een U-raad-nieuwe-stijl zou volgens de Delftse bestuurders te veel onduidelijkheid met zich meebrengen. Want niemand weet nog hoe de bevoegdheden die die raad volgens de MUB krijgt, in de praktijk precies uitpakken. De bevoegdheden van een ondernemingsraad zijn 'helder en eenduidig'. Dat is het argument dat de pleitbezorgers voor een ondernemingsraad het meest gebruiken. Toch bestaat er discussie over de vraag hoe groot de zeggenschap van een onderne-

mingsraad precies is. Nogal wat mensen vinden de bevoegdheden weliswaar helder, maar veel te beperkt. Heeft de ondernemingsraad niet vooral invloed op de kleur van het wc-papier?

Advies

De wet op de ondernemingsraden (WOR) is op zich duidelijk. Het meest heeft een raad te zeggen in aangelegenheden die rechtstreeks het personeel raken, zoals arbeidsomstandigheden, salarissen, werktijden en dergelijke. Met besluiten hierover moet de raad instemmen alvorens ze uitgevoerd kunnen worden. Dat lijkt overigens meer dan het is, want in de praktijk zijn deze zaken meestal al in de cao geregeld, en dan staat de raad er buiten. Minder zeggenschap heeft de raad als het gaat om de strategie van de onderneming: dan mag de raad advies uitbrengen. In de WOR staan bijvoorbeeld aandelen-transacties genoemd als iets wat onder dit adviesrecht valt, evenals investeringen, reorganisaties en veranderingen in de werkzaamheden van een onderneming. Vallen onderwijs en onderzoek - ten slotte de kern van wat er aan een universiteit gebeurt - ook onder deze omschrijving? FNV-beleidsmedewerker J. Hooiveld denkt van niet. 'Het essentiële verschil tussen een ondernemingsraad en de huidige universiteitsraad is dat een ondernemingsraad nooit praat over de kernactiviteiten, maar slechts over de randvoorwaarden en de personele consequenties', zei Hooiveld onlangs tijdens een symposium.

Mondigheid

De colleges van bestuur laten zich echter meer leiden door de opvattingen van iemand als de Amsterdamse arbeidsjurist prof. mr. P. van der Heijden. Mede op grond van zijn advies koos de UvA voor een ondernemingsraad. Half Nederland werkt al met zo'n raad, zegt hij. Wat is er zo bijzonder aan een universiteit dat die er niet mee uit de voeten zou kunnen? Van der Heijden: 'De wet geeft zo'n raad de bevoegdheid om over alle aangelegenheden van importantie mee te praten. Het verschilt per bedrijf hoe daarvan gebruik wordt gemaakt. Dat hangt mede af van de mondigheid van de leden, maar wat dat betreft hoeft je aan een universiteit niet bang te zijn. En een CvB kan een advies niet zonder redenen naast zich neerleggen. Want als de ondernemingsraad dan een geschil aanhangig maakt, verliest zo'n college dat zeker.' De meeste colleges van bestuur lijken de conclusie te delen zoals die door de Universiteit Maastricht is verwoord: 'Naar bevoegdheden gemeten behoeven de beide stelsels niet veel van elkaar af te wijken'. Doorslaggevend voor hun keus is de vraag naar de bevoegdheden tot nu toe dan ook voor geen enkel college gebleken. Een keus voor de ondernemingsraad, vindt Van der Heijden, 'betekent het springen op een reeds lang rijdende trein, het volgen van gebaande paden.' Maar de meerderheid van de universiteiten zal waarschijnlijk kiezen voor andere gebaande paden. De trein van de

Academisch debat

Vijf universiteiten hebben inmiddels al gekozen voor het handhaven van 'ongedeelde medezeggenschap': personeel en studenten in één U-raad-nieuwe-stijl. En zoals Amsterdam en Delft kiezen voor een ondernemingsraad vanwege de noodzaak van ingrijpende veranderingen, zo kiezen de vijf voor het tegenovergestelde om in grote lijnen te kunnen aansluiten bij het bestaande. De Universiteit Utrecht bijvoorbeeld heeft weinig behoefte aan een 'breuk', maar eerder aan een 'wending', zegt collegevoorzitter drs. J. Veldhuis. 'Het ging hier de laatste jaren al goed', zegt hij. En dat studenten en personeel lid zijn van één raad, is volgens hem juist goed voor het 'academisch debat'. Belangenbehartiging - volgens de Amsterdamse voorstellen bij uitstek de taak van de nieuwe raden - wil men in Utrecht juist buiten de raadsvergaderingen houden. 'Daar hebben we andere organen voor', zegt Veldhuis, die er in één adem aan toevoegt zich de keus voor een ondernemingsraad ook heel goed te kunnen voorstellen. Dat laatste is tekenend voor de overtuiging van de colleges van bestuur die nu kiezen voor een U-raad-nieuwe-stijl: het doet er voor hen niet veel toe. De colleges die een ondernemingsraad willen invoeren zijn veel meer overtuigd van hun eigen gelijk. Dat kan een voorteken zijn: over twee jaar moeten alle universiteiten opnieuw de keus maken, en dan zou de ondernemingsraad wel eens zijn echte doorbraak kunnen beleven.

Alle dertien goed

Ondernemingsraad of U-raad-nieuwe-stijl; dat is de eerste keus waarvoor de MUB de universiteiten stelt. Die moet gemaakt worden door de colleges van bestuur, en de raden van toezicht - die pas ingesteld kunnen worden als de MUB van kracht is - moeten er hun goedkeuring aan hechten. De keus geldt voorlopig voor twee jaar. Tot nu toe is de stand 5-2. Er zijn twee colleges die kiezen voor een ondernemingsraad: die van de Universiteit van Amsterdam en de TU Delft. Beide instellingen willen dat de faculteiten een eigen ondernemingsraad krijgen: de universiteit als geheel krijgt - via getrapte verkiezingen - een centrale ondernemingsraad. Vijf anderen zijn er eveneens uit: Utrecht, Leiden, Groningen, Rotterdam en Maastricht krijgen een U-raad-nieuwe-stijl. De colleges van bestuur in Twente en Eindhoven hebben tot nu hun kruit droog gehouden: er wordt nog studie gemaakt van de voors en tegens van de twee modellen. Volgens insiders neigen

beide colleges er echter toe voor een ondernemingsraad te kiezen. Een verhaal apart zijn de bijzondere universiteiten: de Vrije Universiteit in Amsterdam en de katholieke universiteiten in Nijmegen en Tilburg. Die hebben vorig jaar een cao afgesloten die de invoering van een ondernemingsraad voorschrijft naast een universiteitsraad - zoals de VU dat al had. Geen van drieën heeft al besloten welk van de twee raden moet verdwijnen nu de MUB van kracht wordt. Maar als de voortekenen niet bedriegen legt de U-raad het loodje aan de VU en in Nijmegen, en zou in Tilburg de ondernemingsraad wel eens een kort leven beschoren kunnen blijken. Een ander uitzonderlijk geval is de Landbouwniversiteit. Het CvB in Wageningen lijkt te kiezen voor een ondernemingsraad. Maar de reden is bijzonder: de universiteit gaat fuseren met de Dienst Landbouwkundig Onderzoek van het ministerie van Landbouw. Omdat die een ondernemingsraad heeft, is er volgens het Wageningse college wat voor te zeggen dat ook de universiteit die krijgt. De beste voorspelling lijkt al met al: zes universiteitsraden tegen zeven ondernemingsraden.

Natuurkundestudie te smal door vierjarig keurslijf

Alle Nederlandse opleidingen natuur- en sterrenkunde moeten weer officieel vijf jaar gaan duren. De wettelijk opgelegde vierjarige cursus bij de algemene universiteiten maakt de studie te zwaar en te smal; dat schrikt studenten af. Tegelijk worden afgestudeerden in het buitenland vaak niet voor vol aangezien. Dat zegt de commissie die de positie van de opleidingen in internationaal perspectief moest beoordelen, in opdracht van de VSNU. Het gezelschap werd voorgezeten door de in Maryland (VS) werkzame natuurkundige prof.dr. Jan Sengers.

Een volwaardige natuurkundestudie van vier jaar is volgens de commissie-Sengers in feite onbe-

staanbaar. Zowel in de VS als in Europa omvat het programma meestal vijf of zes jaar. In de weinige landen waar de lengte offici-

eel vier jaar is, is de opleiding of niet in die tijd te doen of niet volwaardig. Voor Nederland geldt dit in zekere zin allebei: de drs-studie duurt in de praktijk ruim vijf jaar, en naar internationale maatstaven is hij toch nog smal. Een gevolg is dat doctorandi in de natuurkunde onder meer in Duitsland en Frankrijk niet voor vol worden aangezien.

Vrouwen

Het verschil tussen langere ingenieursstudies en kortere programma's voor gewone fysici vindt de commissie in dit verband achterhaald. Alom in de natuurkunde-wereld beseft men dat afgestudeerden zich ook buiten het lab moeten kunnen redden in 'een

brede waaier aan carrière-mogelijkheden'. Dat vraagt om beroepsvaardigheden en kennis van economie en sociale vakken. Juist op die punten zijn de Nederlandse doctorandusopleidingen smal. Een grotere 'maatschappelijke relevantie' van de natuurkundestudie versterkt volgens de commissie-Sengers niet alleen de positie van afgestudeerden. Ook het 'saai' imago van de opleiding kan erdoor verbeterd worden. En dat is hard nodig om genoeg studenten te kunnen trekken. Vooral het aandeel vrouwen zou hoger dan de huidige tien procent moeten worden. Met een vijfjarig programma kan Nederland weer natuurkundigen opleiden die internationaal als *masters* erkend worden, stelt de commissie. Er ontstaat dan ruimte voor de vereiste verbreding. En met een goede begeleiding hoeft de feitelijke studieduur niet langer dan de huidige te zijn: 80 pro-

cent van de studenten moet binnen 5,5 jaar kunnen afstuderen. Een commissielid vindt deze conclusies te optimistisch. In een minderheidsstandpunt stelt Walter Lewin, hoogleraar in het Amerikaanse Cambridge, dat de huidige feitelijke studieduur van 5,5 jaar al een minimum is. Het rapport wekt volgens hem te sterk de indruk dat bij handhaving van deze studieduur nog extra tijd vrij te maken valt voor verbreding van de opleiding. Hij vreest zelfs dat de plicht om de opleiding 'studeerbaar' te maken in vijf jaar tot het schrappen van essentiële vakken kan leiden.

door
Frank
Steenkamp
HOP

Extra jaar brengt geen revival bètastudies

door
Frank
Steenkamp
HOP

De bètastudies zitten al jaren knel in het wettelijke keurslijf van een vierjarig programma. Iedereen weet dat de studie zelfs met hard werken zeker vijf jaar kost. En het aantal nieuwe studenten daalt, terwijl de kansen op werk toch uitstekend zijn. De bekorting van de studiefinanciering maakte de problemen enkele jaren geleden urgent. Bètastudenten dreigden de dupe te worden van de studievertraging. Hetzelfde gold voor de ingenieursstudies, maar die sleepten een extra jaar studiefinanciering voor hun studenten binnen. Andere exacte studies misten dit extraatje van Ritzen. Om te voorkomen dat de studenten wegblijven, bieden de algemene universiteiten nu in de meeste exacte richtingen een jaar extra studiefinanciering. Dat kost elke instelling tonnen per jaar. Maar

ook verder blijft het een noodverband, want het programma moet formeel nog steeds in vier jaar te doen zijn. En dat ondermijnt het internationale imago van de opleidingen. Een vijfde cursusjaar blijft volgens de bèta's de enige echte oplossing, maar de geesten in de politiek waren daar tot nu toe niet rijp voor. Dus verzamelen de faculteiten munitie om hun standpunt kracht bij te zetten. Toevallig was natuurkunde in 1995 het eerste vak dat munitie leverde; en dat leidde tot een conflict. Een nationale visitatiecommissie constateerde dat vijf jaar het minimum was voor deze studie. Ritzen waakhond, de inspectie, was kwaad. De commissie had moeten beoordelen of de opleidingen 'te doen' waren in vier jaar. In plaats daarvan had men het lef gehad de 'onwettige' praktijk van vijf jaar als uitgangspunt te nemen. Na enig wapengekletter zegden de universiteiten reparatie toe. Men zou het rapport op onderdelen aanvullen, en een speciale, internationale commissie zou een vergelijkend oordeel vellen over het niveau en de lengte van de

opleidingen. Dat laatste project is zojuist afgerond. Zoals de bèta's hadden verwacht, draagt de internationale commissie harde argumenten aan voor een minstens vijfjarige cursusduur. Maar ook de politiek kijkt daar niet meer van op. De geesten zijn rijp gemaakt door visitatiecommissies wiskunde en informatica: beide stelden recent vast dat de opleidingen hun niveau slechts konden handhaven omdat de feitelijke studieduur ruim vijf jaar was. Het nieuwe natuurkunderapport komt wel op een mooi moment. Binnenkort komt staatssecretaris Nuis met zijn wetsontwerp over 'differentiatie' in studieduur. Al lang is bekend dat hij vrijheid wil bieden om de lengte van studies te laten variëren, maar er bestaan twijfels of dit de bèta's genoeg ruimte en geld biedt om landelijk de studieduur te verlenen. Dit voorjaar willen de faculteiten daarom een nieuw offensief voor een vijfjarige cursusduur beginnen. Kan de discussie over de bètastudies dus spoedig afgerond worden? Nee, intendeel: de commissie-Sengers die zich over

natuurkunde boog, laat zien dat het echte debat nog moet beginnen. Want de lengte van de studie is niet het grootste probleem. Die is eenvoudig op vijf jaar te formaliseren. Belangrijker is dat Nederlandse bèta's, vergeleken met het relevante buitenland 'te smal' worden opgeleid. Verbreed de opleiding, zegt Sengers onder verwijzing naar zijn Amerikaanse universiteiten. En op het eerste gezicht is dat simpel: geef studenten wat economie en sociale vakken, leer ze problemen oplossen en communiceren, en ze kunnen ook buiten het onderzoek carrière maken. De enige zorg lijkt dan om deze kleine aanpassingen te realiseren zonder dat de studie nog langer wordt. Maar bij nadere beschouwing roept de verbreding meer vragen op. Ook voor een onderzoekslaan blijkt het profiel van Nederlandse natuurkundigen smal. Ze leren weinig over raakvlakken met biologie en chemie, en ook krijgen ze weinig kans om hun kennis te verdiepen. Sengers c.s. suggereren om te differentiëren tussen brede beroepsgerichte en diepe, onderzoeksgerichte studiestromen. De commissie ziet in verbreding ook een middel om de aantrekke-

lijkheid voor aanstaande studenten te vergroten. Maar daarvoor zou de opleiding nog verder aangepast moeten worden. Het zou na de propedeuse makkelijker moeten zijn om naar andere studies over te stappen. En ook zou er na drie jaar misschien als tussenstop een *bachelors*-diploma gegeven moeten worden. Al deze suggesties kunnen bètafaculteiten uitdagen tot een scherper visie op het doel van de opleiding, en de uitwerking daarvan. Want hoe bied je zowel voor aanstaande onderzoekers de nodige diepte als voor anderen de noodzakelijke breedte? Alleen wie daarop het antwoord weet, kan een vijfjarig programma maken dat genoeg studenten weet te werven en dat afgestudeerden een goede startpositie op de arbeidsmarkt geeft. Voordat zo'n visie is uitgekristalliseerd is er echter veel discussie nodig. Discussie die de afgelopen jaren wat is ondergesneeuwd door de vijfjarenkwestie. Morgen, 21 februari, houdt de VSNU een discussiebijeenkomst over het natuurkunderapport. Dan kan met de achterstallige discussie een begin gemaakt worden.

Interne vacature

Met het oog op het streven naar een evenwichtiger personeelsbestand worden vrouwen nadrukkelijk uitgenodigd te solliciteren.

In TUECIS is onder Gopher een overzicht te vinden van de meest actuele vacatures bij de TUE en andere universiteiten en instellingen.

Het SOBU zoekt op korte termijn een

Assistent in opleiding

VO2009

Algemeen

Het SOBU (Samenwerkings Orgaan Brabantse Universiteiten) heeft als belangrijkste taak het initiëren en coördineren van onderzoeksprojecten tussen de KU Brabant en de TU Eindhoven. Het SOBU beheert ongeveer 24 onderzoeksprojecten, die veelal multidisciplinair van aard en daardoor boeiend en veelzijdig zijn. Bij een SOBU-onderzoek wordt samenge-

werkt tussen één faculteit van de KUB en één faculteit van de TUE.

Het project waar het hier om gaat, heeft betrekking op de problematiek van economische groei in ontwikkelingslanden en de daarmee gepaard gaande investeringen in een adequate energie-infrastructuur. Het is getiteld: 'Model for the assessment of the optimal sustainable energy technology mix for rapidly developing areas'. Moderne kleinschalige technologieën gebaseerd op lokale en duurzame energiebronnen worden bij de technologie-keuze vaak buiten beschouwing gelaten. Daarom is dit onderzoek gericht op het ontwikkelen van een methode voor geïntegreerde energieplanning op lokaal

en/of regionaal niveau, waarbij expliciet rekening wordt gehouden met de samenhang tussen duurzame en niet-duurzame technologieën, en met de daarmee samenhangende milieukosten en milieu-opbrengsten. Een aan de vooropleiding aangepast studieprogramma binnen de onderzoekscholen van de KUB en de TUE maakt deel uit van de promotie. Het project is een samenwerking tussen de sectie Werktuigbouwkunde Energietechnologie van de TUE en de vakgroep Bestuurlijke Informatiekunde van de Economische Faculteit van de KUB.

Gevraagd

U heeft of een technisch-wetenschappelijke opleiding met belangstelling voor de economie van ontwikkelingslanden, of een opleiding in de economie van kwantitatieve economie met aantoonbare kennis van techniek. De multidisciplinaire aard van het onderzoek stelt hoge eisen aan de wetenschappelijke kwaliteiten van onze aio's. Van u verwachten wij een brede wetenschappelijke interesse en een groot doorzettingsvermogen. Uiteraard beschikt u over een zeer goede eindcijferlijst. U hoeft natuur-

lijk nog geen specialist te zijn op het betreffende vakgebied. Het SOBU zorgt dat haar aio's vier jaar lang ongestoord kunnen werken, en alle ruimte krijgen om brede ervaring op te doen. U hoeft bijvoorbeeld geen onderwijs te verzorgen als u dat niet wilt. En de voortgang van uw project wordt nauwlettend in de gaten gehouden. Verder wordt u opgenomen in een onderzoekschool. Het SOBU hecht grote waarde aan een opbouw van internationale netwerken en stimuleert derhalve het bezoek aan buitenlandse congressen. De jonge SOBU-promovendi hebben goede kansen op de arbeidsmarkt, die immers steeds meer vraagt om medewerkers die in staat zijn meerdere disciplines in zich te verenigen. Het SOBU spant zich ook na afloop van het contract voor u in om op de arbeidsmarkt te bemiddelen. Ook kandidaten die dit studiejaar hun studie afronden, kunnen reageren.

Aanstelling/salaris

Aanstelling geschiedt voor een periode van vier jaar met als doel een promotie (een aanstelling voor vijf jaar, voor 0.8 deel van de volledige

werktijd, is mogelijk). Salaris en de arbeidsvoorwaarden zijn conform de ministeriële richtlijnen zoals die gelden voor assistenten in opleiding.

Inlichtingen

Voor informatie over het SOBU en de aangeboden vacature wordt verwezen naar <http://www.tue.nl/sobu>. U kunt ook contact opnemen met het secretariaat van het SOBU, tel. 013-4662380, fax 013-4662948, of e-mail sobu@kub.nl.

Voor vakinhoudelijke informatie kunt u contact opnemen met dr.ing. Willem van Groenendaal, tel. 013-4662423, e-mail W.H.J.vGroenendaal@kub.nl, of dr.ir. Wim van Helden, tst. 2929, e-mail W.G.J.v.Helden@wtb.tue.nl.

Hoe te reageren

Sollicitatiebrieven, o.v.v. het vacaturnummer op brief en enveloppe met een kopie van uw cijferlijst, vóór 10 maart richten aan: Katholieke Universiteit Brabant, Postbus 90153, 5000 LE Tilburg.

Directeuren beheer worden flexibel en gaan rouleren

'Wie te lang op dezelfde plaats zit krijgt gemakkelijk een monopoliepositie. Zo iemand heeft ook de natuurlijke neiging om te weinig te letten op zijn opvolger. Wij hebben in het verleden ook te weinig gezorgd voor voldoende opvolgers. Dus we willen meer flexibiliteit en horizontale mobiliteit', zegt ir. Joris van Bergen, lid van het college van bestuur. Dat werd vergemakkelijkt met de nieuwe wet op het universitair bestuur (MUB), die een andere positie van de directeur beheer mogelijk maakt. Inmiddels is bekend dat ing. Adriaan van Mierlo, directeur beheer van Scheikundige Technologie, directeur wordt van het Facilitair Bedrijf; dat Leo de Kort van Technologie Management directeur beheer wordt van Scheikundige Technologie en dat ir. Han Wessels, directeur beheer van Bouwkunde, ontslag heeft genomen.

door Gerard Verhoogt

Bij de invoering van de MUB, waardoor universiteiten slagvaardiger in kunnen spelen op maatschappelijke ontwikkelingen, geeft de minister het heft grotendeels in handen van het CvB, binnen een aantal algemene kaders. Het college stond voor een keuze: een nieuw faculteitsbestuur met een éénhoofdige leiding (de decaan), of een driemanschap. Men

koos voor de laatste optie, met een decaan, een vice-decaan en een directeur bedrijfsvoering (voor het personeelsbeleid, de financiën, beheer van gebouwen en dergelijke). Ze kunnen worden bijgestaan door een student als adviserend lid. De leden verdelen onderling de taken voor de portefeuille Onderwijs, Onderzoek en Bedrijfsvoering, al zal de oude directeur beheer die laatste functie wel voor zijn rekening nemen. Het nieuwe faculteitsbestuur doet aan integraal management en is dus samen verantwoordelijk voor alle te nemen beslissingen. Tot nu toe waren deze functies gescheiden: de directeur beheer werd aangesteld door het CvB en

was daaraan ook verantwoording schuldig, de leden van het faculteitsbestuur werden benoemd door de faculteitsraad. Prof.dr. Paul Bagchus, organisatiepsycholoog bij de vakgroep Technologie en Arbeid bij de faculteit Technologie Management: 'De oude formule hoefde geen problemen op te leveren, behalve als de leden niet met elkaar overweg konden of als er grote meningsverschillen waren. Zo beslist formeel de directeur beheer over de aanstelling van een universitair hoofddocent, maar de decaan is daarbij natuurlijk ook betrokken. Dat kon conflicten geven over verantwoordelijkheden. Met de nieuwe constructie zijn beheers- en beleidslijnen één geheel.' Hoe gaat het in de toekomst als de

decaan, bijvoorbeeld in dit geval, staan nog ter discussie. Definitieve duidelijkheid is hier pas over als wij het nieuwe bestuur gaan benoemen.'

Waterschade

De open structuur van de MUB maakte het gemakkelijk om flexibiliteit en mobiliteit vorm te ge-

Projectgroep Invoering MUB

Er is een projectgroep opgericht onder leiding van CvB-lid Van Bergen, om de invoering van de MUB voor te bereiden. Te denken valt aan de reglementen, de verkiezingen en de organisatorische uitwerking. Zitting daarin hebben prof.dr. Ruud Metselaar (decaan T), Leo de Kort (directeur beheer T), ir. Harry Roumen (secretaris van de universiteit); ing. Chris Huijskens (voorzitter U-raad) en een student (deze week te benoemen). Adviseur is prof.dr. Miel Otto, die als gesprekspartner van het CvB bij de voorbereiding betrokken was. Secretaris van de projectgroep is mr.dr. Ben Donders. De wetwijziging MUB wordt deze week in de Eerste Kamer behandeld en als die instemt waarschijnlijk voor het eind van het kalenderjaar ingevoerd.

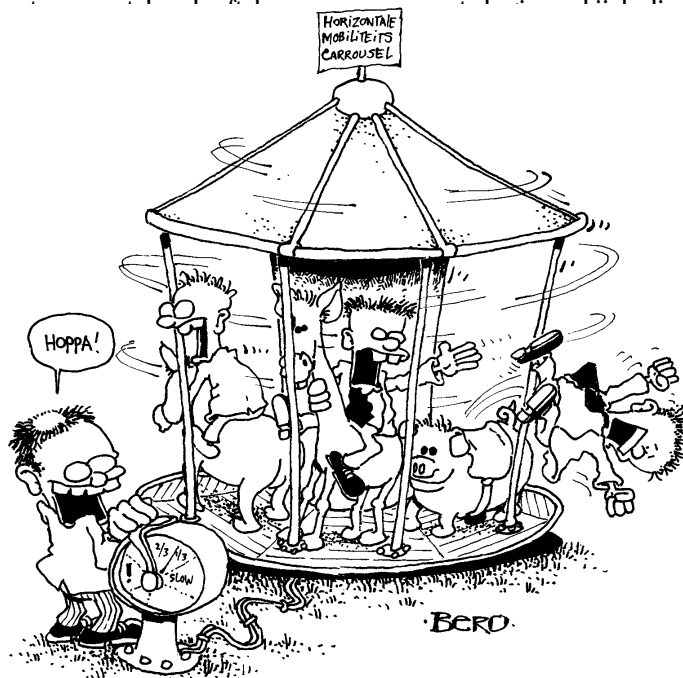
moet elke directeur beheer weten en die kennis neemt hij mee naar elders.'

Baeten vervolgt: 'Ik vind dat rouleren een evenwichtig faculteitsbestuur juist bevordert. Het lijkt me niet goed als iemand twintig jaar op dezelfde plaats of bij dezelfde faculteit blijft.'

Van Bergen: 'Als een directeur beheer ergens te lang zit krijgt hij te makkelijk een (kennis)monopolie. We willen juist meer mobiliteit en flexibiliteit. Dossiers moeten compleet zijn en anderen moeten er zaken in terug kunnen vinden. Daar hebben we vroeger te weinig voor gezorgd. Rouleren is enerzijds belangrijk voor de persoon zelf om zijn kennis en ervaring te verbreden, waardoor hij meer mogelijkheden krijgt. Anderzijds is het ook voor de TUE van belang om breed inzetbare medewerkers te hebben. We houden er rekening mee dat mensen zich zo goed ontwikkelen dat ze zich uiteindelijk 'wegpromoveren' naar posities buiten de TUE.'

Toch blijven er een aantal onduidelijkheden. In de wandelgangen zegt men dat de nieuwe regeling ook bedoeld is om af te komen van slecht functionerende directeuren beheer. Bagchus verwoordt het aldus: 'De directeur beheer wordt lid van het faculteitsbestuur, dus zijn functie is opgewaardeerd. Hij is nu ook betrokken en verantwoordelijk voor beleid en beheer. Maar wellicht zijn niet alle directeuren beheer hier even geschikt voor.' Van Bergen ontkent dit met klem: 'Dat is pertinent niet het geval; het gaat ons om een optimale organisatie.'

Maar kan een directeur beheer nu ontslagen worden omdat de oude functie niet meer bestaat? En hoe beoordeel je of iemand slecht functioneert? Martin van Gessel, lid van het OPTUE en landelijk onderhandelaar namens zijn vakbond CFO met de VSNU over de landelijke cao voor universiteiten: 'De directeur beheer is ook gewoon personeelslid en daarvoor gelden in ieder geval de regels van zorgvuldig handelen. Dus hij komt in aanmerking voor een passende, gelijkwaardige functie. Hier zijn afspraken over gemaakt en volgens ons heeft het CvB dit zorgvuldig genoeg gedaan.' Van Bergen: 'De directeur beheer zien we als gewoon personeelslid. Hun nieuwe positie bespreken we na vier jaar eerst met hen; dan kijken we naar hun eigen belangstelling en de visie van het college. Als iemand slecht functioneert moet je dat nu ook duidelijk maken. Wat dat betreft verandert er niet veel.'

Grote kans op doorgaan Virus

door Gerard Verhoogt

Het Virusfestival gaat waarschijnlijk door, al ligt er wellicht een addertje onder het gras. De organisatie van Virus, de buurt en de gemeente zijn akkoord over de randvoorwaarden. Het enige geschilpunt dat resteert is met de Van Doorne Kiosk (VDK), die op 25 mei ook een programma heeft. De gemeente staat maar één programma toe. Ton Peters, secretaris van de VDK: 'Vorig jaar ging het ook samen en dat ging goed, ondanks problemen met geluidsoverlast in het begin. Als iedereen zich aan de regels houdt zien wij geen problemen, ook niet wat het publiek betreft. Wij moeten al zoveel muziekverenigingen teleurstellen omdat we van 45 activiteiten terug moesten naar twintig. We hebben niet veel zin om nog een zondag in te

moeten leveren.' Als de VDK dus vasthoudt aan haar ingenomen positie loopt Virus serieus gevaar. Deze week wil wethouder Wil van Zon tussen beide partijen bemiddelen om uit de impasse te komen. Volgens de reglementen kunnen B en W 'nadere regels stellen' over de coördinatie van evenementen. Met andere woorden, ze hebben een beslissende stem in dit kapittel.

Geluidsoverlast

Het grote probleem voor Virus vorig jaar vormde de geluidsoverlast, maar er is overeenstemming bereikt over een maximum van 80 db aan de gevels van de huizen, wat neerkomt op zo'n 90 tot 95 db op het podium. De gemeentelijke milieudienst controleert de geluidsoverlast en er komt een meldpunt omdat het toegestane aantal db's overschreden werd.

Voorzitter van Virus, Joris Dormans heeft geen moeite met deze afspraken: 'We willen zowieso niet

over die piek heen gaan. Vorig jaar gebeurde dat één keer en dat hebben we meteen gecorrigeerd. Het verschilt dus niet veel met de opzet van vorig jaar. We verwachten geen probleem met de bands als die dit op tijd weten.' Ook de programmering is aangepast: in plaats van vijf muziekblokken, waarvan één met piekbelasting, komen er nu vier blokken met piek en twee zonder. De bands spelen tot 20.00 uur buiten, waarna een spektakelact volgt (waarschijnlijk een Japanse slagwerkgroep). Na 22.00 uur is het afsluitende feest in de schouwburg.

Een groter probleem vormt de eis van de gemeente dat Virus volgend jaar een andere lokatie moet zoeken met de huidige opzet. Het bestuur van Virus overweegt de lokatie te handhaven, bij de Stadschouwburg, maar met een andere invulling. Er komen dan minder bands, die toch al het meeste geld kosten, zodat de muziek een even groot aandeel krijgt als de andere acts. Maar muziek is natuurlijk de publiekstrekker en de huidige opzet is voor de landelijke sponsors juist interessant. Dormans: 'Het zijn mogelijkheden waar we nu wel aan denken, maar we richten ons eerst op dit jaar.'

nen een faculteit, zeker als een directeur beheer ergens al lang zit? Van Bergen: 'Maar dat is nu ook het geval. De Kort van Technologie Management wordt directeur beheer van Scheikunde Technologie en Van Mierlo, voormalig directeur beheer van Scheikundige Technologie, wordt directeur van het Facilitair Bedrijf. We moeten er dus voor zorgen dat we voldoende mensen beschikbaar hebben die de zaak op kunnen vangen.'

Wie al ervaring heeft met een nieuwe directeur beheer bij een andere faculteit is prof.dr. Jos Baeten, decaan van de faculteit Wiskunde en Informatica. Ir. Gerard Pasmans werd daar vorig jaar directeur beheer ad interim, naast zijn werk als directeur beheer bij Natuurkunde. Baeten: 'Het hangt er maar net vanaf wie ervoor terugkomt. Faculteits-specifieke kennis, ook uit de tijd vóór ik decaan werd, is er bij het bureau onderwijs of het bureau van de faculteit. De directeur beheer moet mij antwoord kunnen geven op vragen als: hoe benoem ik iemand tot UHD'er; er lekt een kraan en er is waterschade, wie is dan aansprakelijk; wat moet je doen met iemand die niet functioneert? Hij moet het CvB weten te vinden en vooral met mensen om kunnen gaan. Dat soort dingen

In bed met een monitor op schoot

Steeds meer mensen raken vertrouwd met digitale communicatiemiddelen, de zogeheten nieuwe media. Veel wetenschappelijke tijdschriften bijvoorbeeld verschijnen al niet meer op papier, maar alleen nog on-line. De nieuwe media hebben gevolgen voor allerlei gebieden in de samenleving. Maar niet iedereen is daar gelukkig mee. Vorige week woensdag hield schrijver Dirk van Weelden een lezing over de mogelijkheden van nieuwe media in combinatie met literatuur.

is helemaal niet rechtlijnig, het is interactief!

Dirk van Weelden (1957) had altijd al een voorkeur voor 'heen en weer springende' lectuur. Zijn debuut in 1987 had ook de vorm van een encyclopedie. Naast het schrijven van 'gewone boeken' houdt Van Weelden zich bezig met met de vraag wat je als schrijver kunt met de nieuwe media. En sinds 1991 is hij redacteur van Mediamatic, een tijdschrift dat uitsluitend on-line bestaat. In zijn lezing vroeg hij zich af of, net zoals de nieuwe mogelijkheden van de techniek de muziek hebben veranderd, de literatuur eenzelfde lot beschoren is. En is het verschijnsel nieuwe media echt een pan soep die oneetbaar wordt door de overdaad aan ingrediënten, zoals sommigen menen? Van Weelden bespeurt de volgende simplistische botsing tussen voor- en tegenstanders van de nieuwe media. Enerzijds is er de groep die bang is voor het verwateren van de magie van het woord. Zij kiezen voor de geborgenheid van het gedrukte verhaal versus de losse wirwar van beelden en geluiden. Dat resulteert dan in

*De schrijver Dirk van Weelden hield vorige week een lezing over de mogelijkheden van nieuwe media in combinatie met literatuur.
Foto: Paul Boekhout*

borrelpraat als 'straks zit ik in bed met een monitor op schoot'. En anderzijds is er de groep die de roman fossiel vindt en in de nieuwe media een kans ziet op bevrijding van het lineaire. In ieder geval kan de computer de interactieve leesprocedure waar Van Weelden het eerder over had

automatisch uitvoeren. Je besteedt nu uit wat je eerst zelf deed.

Links

Geschreven zinnen hebben een samenvattende functie. We leggen er kennis in vast. Bijvoorbeeld in wetten, en in school- en studieboeken. In digitale machines is elke tekst echter in kleine, betekenisloze delen opgedeeld. Gaat daardoor de samenhang verloren? Nee, zegt Van Weelden. Alles betekent pas iets door de context waarin het zich bevindt. Het is een feit dat er dankzij de nieuwe media een nieuw soort zinnen ontstaat omdat mensen al na het lezen van een paar woorden verder willen 'klikken'. Zinnen passen zich steeds aan de omgeving waarin ze worden opgenomen aan. Bij het 'chatten' bijvoorbeeld. Dat is geen schrijftaal, maar het zijn ook geen uitgeschreven telefoongesprekken. We moeten volgens Van Weelden daarom zoeken naar een grammatica van interactiviteit. En verder wellicht naar een alternatief voor de bladspiegel en de vorm van de letters. Het aanbrenge van verbindingen in een tekst is een extra machtsmiddel waarmee de auteur de lezer zaken kan opdringen, maar daarvoor moet je eerst goed begrijpen wat een link is. Een link betekent in de ene context namelijk iets anders dan in de andere. Het is net zoals de montage in een film. De nieuwe media zullen gewoon een kwestie van wennen worden, concludeerde Van Weelden. Het boek zoals we dat nu kennen zal niet zo gauw verdwijnen, maar er

zal wel gewelddadig worden heverkaveld. Bepaalde dingen zullen daardoor verdwijnen, maar er ontstaan ook nieuwe dingen. Volgens Van Weelden is het over tien jaar geen vraag meer of je er zin in of verstand van hebt. Het is net zoals met pinnen. De nieuwe vorm van informatievoorziening is in feite al bepaald. Ouderen vinden het wellicht pijnlijk of desoriënterend, maar de nieuwe generatie denkt er niet eens meer over na. En misschien wordt een beeldscherm ooit nog wel zo dun als een vel papier en bovendien draadloos aangestuurd.

Van Weelden pleit ervoor de zwarte vlag te hijsen, hetgeen inhoudt te weigeren de regels waar je je als schrijver aan gaat houden te bepraten. Formuleer je eigen normen en ben daar ook verantwoordelijk voor, stelt hij. Alleen door je de nieuwe middelen toe te eigenen kan de literatuur een band houden met het heden en de eigen geschiedenis. Schrijvers zijn altijd al overtreders geweest en hebben geprofiteerd van het poreus worden van grenzen. Het vinden van nieuwe paden wordt nu steeds moeilijker en maakt het alleen maar spannender. Maar de keuze is niet die tussen de verschillende media, overal moet gewerkt worden. Ieder medium heeft zijn eigen specifieke mogelijkheden. Misschien ontstaat er een tweedeling en wordt het boek een marginaal verschijnsel, maar literatuur is altijd op zijn best geweest als de mogelijkheid tot schrijven belemmerd werd.

door
Huibert
Spoorenberg

Het lezen van een boek lijkt een rechtlijnige bezigheid, maar is volgens Van Weelden in feite onvoorstelbaar complex. Hij gaf het volgende voorbeeld. Stel, je leest een recensie van een Nederlandse roman. Je raakt geïnteresseerd en koopt dat boek. Je leest het, je lacht er af en toe om en het stemt tot nadenken. In het boek staan verwijzingen naar Don Quichote en je gaat het werk van Cervantes lezen. Daarin staan weer grapjes over de Moren en je duikt in de geschiedenis van Spanje. De architectuur inspireert je en tenslotte stuit je op de poëzie die erbij hoort. En zie daar, dit soort lezen

Een Bredase volkswijk door de jaren heen

In 1970 besloot de gemeente Breda tot een grondige vernieuwing van de Gerardus Majellawijk, in de volksmond beter bekend als 'De Gampel'. Er waren daar grote sociale problemen ontstaan en de woningen raakten te zeer in verval. Bij het stadsvernieuwingsplan waren destijds studenten van de faculteit Bouwkunde van de TUE betrokken. Nu, 25 jaar later, nam de sectie Stedelijk Beheer van die faculteit de wijk opnieuw onder de loep om te zien wat de stadsvernieuwing heeft opgeleverd. Op initiatief van Studium Generale organiseert men de tentoonstelling '25 jaar stadsvernieuwing in beeld'.

door
Huibert
Spoorenberg

De vernieuwing van de Gerardus Majellawijk verliep in een aantal fasen', vertelt Jacques Valk, medewerker van de vakgroep Architectuur, Urbanistiek en Beheer. 'De voorbereiding waar de TUE aan meewerkte, liep van 1971 tot 1974. Men zou 80 woningen renoveren en 250 zouden er vervangen worden. De bevolking is tijdens die periode tijdelijk weggetrokken, maar nadien ook

weer teruggekeerd. Het was een ingewikkeld doorschuifproces, dat allerlei specifieke problemen met zich meebracht.' Valk raakte zelf in 1980 betrokken bij het stadsvernieuwingsproject, toen een aantal afstudeerders een studie maakte van de Bredase wijk. En ook nu weer koppelt Bouwkunde de hernieuwde aandacht voor de Gerardus Majellawijk aan het onderwijs en zorgt dat er weer studenten aan mee doen. Ze kijkt daarbij vooral naar het procesmanagement: hoe processen verlopen en hoe beslissingen worden genomen. Valk behandelt het in het kader van

zijn college, waarin steeds actuele projecten worden geëvalueerd. Nu zijn dat hoofdzakelijk stedelijke vernieuwingsprojecten als de Heuvelgalerie in Eindhoven en de Kop van Zuid in Rotterdam. 'Maar in de jaren zeventig werden vooral woongebieden aangepakt en daar is dit een goed voorbeeld van', aldus Valk. 'We gaan de veranderingen in deze wijk nu evalueren om te zien wat we ervan kunnen leren.'

Buurtbeheer

Het centrale deel van de tentoonstelling bestaat uit twee foto-reportages van de Gerardus Majellawijk. De eerste dateert uit 1971 en geeft een heel mooi beeld van een volkswijk uit die tijd. 'Toen we die reportage in handen kregen besloten we om er opnieuw iets mee te gaan doen', aldus Valk. 'Bovendien had Willemien Fraaije, studentenraadsvoorzitter van de TUE en ook lid van de tentoonstellingscommissie, daar toen als welzijnswerkster gewerkt. Zij was er dus ook erg bij betrokken.' Vorig jaar is fotograaf Bram Saeys opnieuw de Gerardus Majellawijk ingetrokken om er een reportage te maken. Met deze twee series naast elkaar is duidelijk te zien wat er veranderd is in de tussentijdse 25 jaar. Aan de hand van verslagen van studenten uit die

tijd is het proces helemaal te reconstrueren. 'Toen we aan de tentoonstelling begonnen hebben we meteen weer contact gezocht met de buurt', vertelt Valk. 'We wilden niet dat dit project alleen voor ons iets zou opleveren, ook de buurt moest er wat aan hebben.' De buurtbewoners reageerden zeer positief. Er kwam veel materiaal los, zoals foto's en krantenknipsels. De buurt wil de tentoonstelling gebruiken om opnieuw leven in de brouwerij te brengen. De tentoonstelling gaat daarom ook nog naar Breda zelf. 'Dan kan de buurt opnieuw naar de gemeente stappen om die tot actie aan te zetten', zegt Valk. 'Er moet name-

lijk nog het nodige gebeuren. Niet dat er echt grote problemen spelen, maar er wonen wel veel werklozen en mensen met lage inkomens.' Buurtbeheer speelt dus een grote rol en de buurt heeft prioriteit in het Grote Steden Beleid. 'Het feit dat de mensen na de renovatie terug wilden, zegt wel dat er niks mis is met deze wijk', aldus Valk. 'Op dit moment zie je dat volwassen kinderen van de mensen die er toen woonden, teruggaan naar de wijk.'

De tentoonstelling '25 jaar stadsvernieuwing in beeld' is van vrijdag 21 februari t/m zondag 23 maart te zien in de hal van het hoofgebouw.

Film is foto en vice versa

Vader en zoon De Nooijer zitten samen voor de knusse open haard, de gelezen kranten verdwijnen in het vuur. Plots begint alles te tollen, de stoelen draaien om hun as, vader en zoon kijken recht in de camera. Maar wiens gezicht zien we? Foto's van beide mannen houden ze beurtelings voor hun eigen en elkaars gezicht in een razend tempo, zodat de vader de zoon wordt en vice versa. Niet alleen films van Eindhoven naar Paul de Nooijer zijn te zien op 'De avond van de korte Nederlandse film' van Studium Generale, maar ook werk van kunstenaar-filmer Daniël Danniël, Mart Dominicus en Nicole van Kilsdonk.

door
Gerard
Verhoogt

At one view' is een 'echte' Paul de Nooijer. Alles gaat snel, fotografie en film lopen door elkaar, de situatie is vervreemdend en alles speelt zich af in de huiskamer, die de proporties krijgt van een schouwburg. De Nooijer (1943) houdt ervan om met techniek te spelen. Het schouwburgeffect verkrijgt hij door een kleinbeeldcamera te combineren met groot-hoeklens (15 millimeter). Mensen bewegen bij hem als in stomme films. Dat slapstick-effect krijg je door alles langzaam op te nemen en versneld af te draaien. Maar De Nooijer laat zijn acteurs, veelal familieleden, ook nog eens extra traag bewegen, waardoor het effect verduubbelt. Naast deze 'ongewone gewone' films maakt De Nooijer ook animatiefilms, waarvoor hij in '89 een prijs kreeg, clips (Golden Earring, '84) en

voorlichtingsfilms, in '94 bekroond in Hiroshima. De laatste jaren gebruikt hij ook vaak letters in zijn films, die een volstrekt eigen leven leiden en zich niets aantrekken van kaders, vaste maten of andere logica. Naast werk van De Nooijer draaien ook het humoristische 'Een zondagmiddag in het park' van Mart Dominicus en 'Post Reykjavik' van Nicole van Kilsdonk over het maken van keuzes. Deze twee regisseurs zullen, als de productie van hun nieuwe films dat niet verhindert, op de avond aanwezig zijn. Als vierde draait 'Viaduc' van Daniël Danniël, over een soldaat en een romanticus met Thom Hofman en Johan Leysen. Een gevarieerd aanbod dus. Donderdag 27 februari, 20.00 uur, blauwe zaal, auditorium.

Cultur

AGENDA

AOR

Dinsdag 25 februari
Bar: Topless, de hele avond.

Woensdag 26 februari
NederPopAvond met deejee.

Studium Generale

Donderdag 20 februari
Popavond: TUE-bands Mid-night Run, E-macht tragedie en Dorm trakteren op stevige gitaarrock, gewilde covers en verrassend eigen materiaal. Va. 20.00 uur, Heronhal, HG.

Maandag 24 februari
Zie pagina 2 voor SG-Aktueel

Woensdag 26 februari
Recept voor een bestseller: uitgever Vic van de Reijt vertelt va. 11.45 uur in de blauwe zaal, auditorium.

Donderdag 27 februari

De avond van de korte Nederlandse film met bijdragen van Mart Dominicus, Nicole van Kilsdonk en animatiefilms van Eindhoven naar Paul de Nooijer. Va. 20.00 uur, blauwe zaal, auditorium.

Tentoonstellingen

Tot 3 maart
Beelden van Gijs Assmann in de bouwkundebieb en tot 21 maart 'Studentenwerk'; beide vloer 4, HG.

Van 21 februari tot 23 maart
25 jaar stadsvernieuwing in De Gampel (Breda), nu de Gerardus Majellawijk. Hal, HG.

Vanaf 22 februari

Tentoonstelling van Marijke van Warmerdam, Suchan Kinoshita en werk uit de collectie (oa. El Lissitzky, Jan Dibbets); Van Abbemuseum.

Uit in de stad

Donderdag 20 februari

Nieuwe films deze week: Oscarfavoriet met 12 nominaties 'The English Patient' en griezelige sf-film 'The Relic' bij het Rembrandt-theater en 'L'uomo delle stelle' over een Italiaanse oplichter-fotograaf bij Plaza Futura.

Het Zuidelijk Toneel speelt 'Trojaanse vrouwen' in de grote zaal van de Stadsschouwburg vanaf 20.15 uur.

Cabaretière Els de Schepper met 'Aaibaarheidsfactor nr. 7' in de Globezaal van de Stadsschouwburg, om 20.30 uur; ook morgen.

Het huis van 'Berbarda Albeda' naar een gedicht van Garcia Lorca over een tirannieke moeder en haar kinderen; 20.30 uur, Plaza.

Vrijdag 21 februari

Berlijn-Eindhoven Connectie presenteert in Cultuurwerkplaats 2B: ten-

toonstelling (ook morgen) van cartooniste Terror Barbie Comic, optreden van Acid Bastard, deejee's Bor en Wessel en visuals van Inter Human Blob. Va. 21.00 uur.

Vorstproducties brengt 'Variaties omtrent eend', droogkomisch theater over vriendschap tussen twee mannen; 20.30 uur, Plaza.

Concert van Neuk (hardcore & rap) en Peter Pan; 20.30 uur, Effenaar.

Zondag 23 februari

Internationale Nieuwe Scène speelt emancipatorisch muziektheater 'Harlekijn in Afrika'; 20.15 uur Stadsschouwburg.

Optreden van Davis Zink (akoestische folk, rock, gospel & jazz); 17.00 uur, Kaffee de Groot.

Paraplu presenteert in Grand Café Berlage: 'I wish I was a fish' van Jeroen van Erven en Frank Schijven.

Maandag 24 februari

100 jaar film/Plaza: 'Mephisto' van Istvan Szabo over collaboratie in WO II; 21.00 uur.

Concert van Babkas (USA); 21.00 uur, Jazzcafé Wilhelmina.

Dinsdag 25 februari

Optreden van taalmuzikant en winnaar CJP-Poëzieprijs Olaf Zwetsloot; 21.00 uur, Effenaar.

Woensdag 26 februari

Effenaar-film: 'Synthetic Pleasures' over de grenzen van mens en nieuwe technologie; 20.30 uur.

Toneelgroep Ceremonia speelt 'De kakkerlakken' over het recht op een menswaardig bestaan. 20.15 uur, Stadsschouwburg; Globezaal: Bram Vermeulen, 20.30 uur.

Optreden van Slagerij van Kampen. 20.15 uur, Muziekcentrum.

Faculteitsberichten

Faculteitsberichten moeten donderdagmiddag voor 15.00 uur via bureau onderwijs bij voorkeur via e-mail (cursor@cur.tue.nl) en eventueel op diskette (WP 5.1) bij Cursor worden aangeleverd. Een bericht wordt één keer geplaatst. Een bericht voor meerdere faculteiten wordt éénmaal volledig en vervolgens met verwijzing geplaatst. Samenvattingen langer dan tien regels worden geweigerd.

ALLE FACULTEITEN

Presentatie McKinsey & Company

Wil je onderzoeken of consulting iets voor jou is, kom dan dinsdag 25 februari om 15.30 uur naar de presentatie van McKinsey in de blauwe zaal in het auditorium. Aansluitend is er een borrel.

Functionaliteit van ontwikkelingshulp

Studievereniging Intermate en Studenten Voor Ontwikkeling organiseren op donderdag 27 februari het symposium 'Functionaliteit van ontwikkelingshulp', waarin de rol van universiteiten wordt belicht. Sprekers: prof.dr.s. J. Puig, rector uit El Salvador; dr. P. Lapperre, docent ITOK, TEMA; dr. J. Walenkamp, NUFFIC. Het symposium begint om 13.30 uur in auditoriumzaal 2 en duurt tot 17.15 uur. De toegang is gratis.

Cursus Nieuwe Spelling

Het Centrum voor Taal en Techniek organiseert wederom een cursus Nieuwe Spelling voor medewerkers op 19 maart, van 9.00-12.00 uur. Er zijn nog plaatsen beschikbaar. Informatie en aanmelden bij het secretariaat, tst. 2912, of via e-mail: ct@tm.tue.nl.

Tentamens CTT-cursussen

Duits: donderdag 20 februari, 14.00-17.00 uur, lokaal 1.14.
Spaans II: dinsdag 18 februari, 9.30-12.30 uur, lokaal NP29.
Spaans I: woensdag 26 februari, 9.30-12.30 uur, lokaal NP29.

Spaans in wetenschap, techniek en bedrijf

Start tweede helft van de cursus: 17 maart, 14.00 uur, NP29.

International Intensive Programme Gerontechnology

Voor het tweede jaar wordt de internationale cursus 'Gerontechnologie' georganiseerd door het Instituut voor Gerontechnologie in samenwerking met zes andere Europese universiteiten. Ben je geïnteresseerd in techniek en de oudere mens en vind je het leuk om internationaal bezig te zijn, dan is deze cursus iets voor jou. Van 2 tot 15 april ben je met dertig studenten uit zes verschillende landen te gast op het Institute of Human Ageing in Liverpool, waar wordt ingegaan op de gerontechnologie. Vervolgens wordt de tweede module gegeven in Eindhoven van 23 juni tot 4 juli en wordt de relatie met techniek gelegd. De cursus is interactief van opzet. De reis en verblijfkosten voor studenten worden vergoed door Erasmus. Voor het verkrijgen van studiepunten kan worden bemiddeld. Info: <http://www.tue.nl/gerontechnologie/edu/erasmus>, of dr. Jan Rietsema, W&S 2.14, tst. 3904/4658; e-mail: j.rietsema@bmg.tue.nl.

IPO Colloquium

- drs. Geert de Haan, VU Amsterdam ('Improved ETAG for still better user interfaces') Friday 21 February, 11.00 hrs., IPO Colloquiumroom.

Problemen van ontwikkelingslanden (ON110)

De collegencyclus Problemen van ontwikkelingslanden biedt een brede inleiding tot de ontwikkelingsproblematiek. Behalve voor studenten van de stroom Internationale Technologische Ontwikkelingskunde is deze cursus uitdrukkelijk ook bestemd voor studenten van andere faculteiten met belangstelling voor de problematiek van ontwikkelingslanden. De cursus heeft een omvang van 3 studiepunten. Docent: prof.dr. A. Szirmai. Eerste college: donderdag 20 maart, 15.30 uur, Dommelgebouw 0.04. Inlichtingen: mw. Vervest, Secretariaat Internationale Technologische Ontwikkelingskunde (ITOK), tst. 2246. Literatuur: A. Szirmai, Economic and Social Development, Prentice Hall 1997 (te bestellen via de studievereniging Intermate).

Traineeships Leonardo

Diverse traineeships bij buitenlandse bedrijven zijn beschikbaar voor studenten en/of pas afgestudeerden in het kader van het EU-programma Leonardo. Aanbiedingen voor Scheikundige Technologie, Werktuigbouwkunde en Informatica zijn per faculteit aangegeven. Meer informatie bij Hennie Keuker, tst. 4908.

BOUWKUNDE

Milieuwoning zoekt stagiaires

Stichting De Milieuwoning zoekt twee stagiaires met belangstelling voor ecologisch-duurzaam bouwen en wonen. Het gaat om een haalbaarheidsstudie voor een ecologisch-duurzame woonwijk in de VINEX-lokatie Leidsche Rijn, tussen Utrecht en Vleuten. De omvang van het project zal 50 tot 150 wooneenheden zijn. Als het gaat om milieu- en bouwtechnische innovaties, willen wij de nadruk leggen op innovaties die in vergelijkbare projecten niet of onvoldoende uit de verf komen. Het plan moet passen in de randvoorwaarden van de gemeente Utrecht, zoals aangegeven in o.a. de 'Ontwikkelingsvisie'.

Wij zoeken één student die zich concentreert op de bouwkundige aspecten, en één die zich vooral toelegt op een soort marktonderzoek. Hierbij komen vragen aan de orde zoals woonwensen, de mate waarin toekomstige bewoners al dan niet willen participeren in de planologische en bouwkundige uitwerking, enzovoorts. Uiteraard zullen beide studenten nauw moeten samenwerken. De stages kunnen uitgevoerd worden in het kader van T8, T9 of een afstudeeronderzoek, begeleid door prof. Peter Schmid, tst. 2373. Stichting De Milieuwoning is bereikbaar via Danny Vandy (tel. 0321-332038) en Bas Roufs (tel./fax: 030-2721 226, e-mail: basroufs@knoware.nl).

Ontwerpleer 3 (7U690)

De eerste instructie is donderdag 20 maart in RC K1, om 8.45 uur. De rest van de oefening vindt gewoon plaats als op het rooster vermeld in RC 08.

Bedrijfseconomie van gebouwen voor omgevingstechnologie (OB600) en Bedrijfseconomie van gebouwen (7T620)

Voor het schriftelijk tentamen moet de volgende stof worden bestudeerd: 'Een bedrijfseconomische analyse voor bouwen en wonen', hoofdstukken 2, 5, 6 en 9; een stencil met drie artikelen dat op het college te verkrijgen is.

Voor het aanvullend mondeling tentamen zijn zeven artikelen beschikbaar, die bij de docent verkrijgbaar zijn.

ELEKTROTECHNIEK EN INFORMATIETECHNIEK

Elektromechanica en vermogenselektronica (5J080)

De eerstvolgende schriftelijke tentamens voor dit kernvak in het vierjarig E-curriculum zullen plaatsvinden op 5 maart, 7 mei en 22 augustus (samen met de schriftelijke tentamens voor de vakken 5L140 en 5H200). De tentamenstof van dit vak beperkt zich tot het deel 1 Elektromechanica van het dictaat nr. 5765, uitgave januari 1994.

Stagevoordrachten

- O.L. Steinbusch ('Linux on a mach-microkernel: MKLinux') dinsdag 25 februari, 14.00 uur, aud.zaal 9.

Afstudeervoordracht

- H.J. Zwier ('EMC-aspecten van meerlaags printplaten; van kale print tot HLL') donderdag 27 februari, 14.00 uur, EEg 2.21.

SCHEIKUNDIGE TECHNOLOGIE

Traineeship Leonardo

- Frankrijk; EUROFINs; zsm, 9-13 maanden; kennis van Frans en Engels vereist. Info: Hennie Keuker, tst. 4908.

TECHNISCHE NATUURKUNDE

Fysiologische systemen (3Y110)

Studenten die dit wintersemester dit college hadden willen volgen, worden uitgenodigd voor een bespreking met de nieuwe docent op vrijdag 28 februari, om 14.00 uur in de vergaderzaal van N-laag. Doel van de bijeenkomst is te overleggen op welke wijze, nog in dit cursusjaar, het vak kan worden gevolgd en zal worden geëxamineerd.

Nadere inlichtingen: E. van Eijndhoven, tst. 2533.

ALV Van der Waals

Maandag 24 februari wordt er een ALV van SVTN Johannes Diderik van der Waals gehouden, om 14.00 uur in de Salon (g-vleugel, N-laag). Agendapunten: Financieel halfjaarverslag, Bestedingsbeleid 1996/97, Evaluatie bestuurscommissies en Gala.

TECHNOLOGIE MANAGEMENT

TECHNISCHE BEDRIJFSKUNDE

Energie en Productie (1K070)

Dit college start woensdag 19 maart in pav. P1, het 5e en 6e uur. Inschrijving kan vanaf heden bij het secretariaat van de vakgroep FT, pav. C1, tst. 2322.

Studentassistenten voor energiepracticum

Ivm het energiepracticum, dat behoort bij het college Energie en Productie (1K070), worden enkele student-assistenten gevraagd voor het instrueren van groepen van steeds twee studenten. Het practicum zal eind april beginnen en vermoedelijk duren tot begin juni. Gevraagd worden ouderejaars studenten, bij voorkeur zij die het vak Energie en Productie behaald hebben. Belangstellenden kunnen contact opnemen met dr.ir. A. Lambert, pav. C16, tst. 4634, of met het secretariaat van de vakgroep Fabricage-technologie, pav. C01, tst. 2322.

TECHNIEK & MAATSCHAPPIJ

Problemen van ontwikkelingslanden (ON110)

Zie onder Alle faculteiten

WERKTUIGBOUWKUNDE

Traineeship Leonardo

- Duitsland; Harz Metall; zsm, 6 maanden; kennis van Duits en Engels en van engine construction, combustion machines, machinery construction vereist. Info: Hennie Keuker, tst. 4908.

Zie verder op pagina 16

Hoe een Amerikaan de Japanse economie op poten hielp

Vier dagen met dr. Deming; William J. Latzko & David M. Saunders; 228 pagina's; Addison-Wesley Nederland BV 1996; ISBN 90 6789 617 9; fl. 49,95

Het Amerikaanse televisiestation NBC zond in 1980 het programma 'If Japan can... Why can't we?' uit. Het stelde de malaise in het Amerikaanse bedrijfsleven aan de kaak. Waarom lukte het Japan wel om de economische crisis het hoofd te bieden, terwijl de eigen companies er hevig mee zaten te worstelen? Een van de geïnterviewden was de destijds 80-jarige W. Edwards Deming. Een volledige onbekende in zijn eigen land, terwijl hij uitgerekend in Japan als een kwaliteitsgoeroe werd vereerd. Zijn ideeën bleken na dit tv-optreden ook in de VS aan te slaan. Voor het bedrijfsleven organiseerde hij seminars om zijn visie door te geven. Het boek *Vier dagen met dr. Deming* doet verslag van zo'n bijeenkomst

productiemanagement. Kwaliteit betekende zoiets als een berg producten maken en daaruit de acceptabele exemplaren selecteren. De rest mocht op de schroothoop. Deming leerde dat het veel goedkoper is het de eerste keer direct goed te doen, dan achteraf fouten te herstellen. Controle oke, maar kwaliteit krijg je niet door nauwgezet je producten na te kijken. Kwaliteit moet ingebakken zitten in het hele proces. Deming reikte de Japanse industrie een oplossing aan om uit de problemen te komen. Hij baseerde dit systeem op wat hij noemde 'grondige kennis'. Aan alleen hard werken en maximale inzet heb je niks. Een manager moet allereerst weten waar hij mee bezig is. En dat vereist volgens Deming een mix van kennis over systeem-

Een hoopje losse afdelingen maakt nog geen bedrijf. Een geoliede onderneming bestaat uit een heel systeem van met elkaar verbonden componenten. Een manager moet dat beseffen, vindt Deming. Hij heeft namelijk de taak het volledige systeem te optimaliseren en niet slechts een paar onderdelen. Een bonussysteem waardoor 'assemblage' zijn producten hals over kop naar de klant stuurt, waardoor de serviceafdeling met de gebakken peren komt te zitten, werkt niet. Assemblage haalt z'n doelen weliswaar, maar service betaalt ervoor.

Variatie

Deming hamert ook op het juist toepassen van statistiek. Ieder proces kent een zekere spreiding.

paalde afwijking ten opzichte van het gemiddelde hebben. Dit heet variatie. Pakken melk zullen niet precies even vol zitten, kogel-lagers zijn niet even groot. Een manager moet dit weten. Hij moet weten wanneer een afwijking buiten de toleranties van het proces vallen en wanneer er binnen. In het eerste geval kan hij de productie stilleggen, er is blijkbaar wat bijzonders aan de hand: een machine heeft het begeven of de grondstoffen deugen niet. In het tweede geval moet hij zich bij de spreiding neerleggen: het huidige proces kan blijkbaar niet beter dan dit.

Psychologisch inzicht heeft alles te maken met motiveren. Het verschil tussen een werknemer aansporen of hem te demotiveren is niet zo heel groot. Bonussystemen werken bijvoorbeeld goed zolang het doel haalbaar blijft. Is de kans op de bonus verkeken, dan ver-

nt ook de motivatie als sneeuw voor de zon. Een manager mag zich ten slotte niet blind staren op getallen. Hij moet weten waar ze vandaan komen en hoe ze bepaald zijn. Hij moet van kennistheorie over de juiste zijn, aldus Deming. Er gaat bijvoorbeeld niet zo als een absolute waarde, uitkomst hangt sterk van de mode af. Boekhouders kunnen voorraad op verschillende manieren waarderen, het levert wel andere financiële gegevens op.

leer

et systeem van grondige kennis en de vier componenten daarvan dienen als basis voor verandering. Deming distilleerde uit deze vier basisbeginselen een aantal *do's* en *n't's*. De *do's* vormen een lijstje om verandering tot stand te brengen. Ze bestaan uit een aantal verplichtingen voor de

manager, variërend van 'controleer het proces, niet het product' tot 'stop met de jaarlijkse beoordeling'. De kwaliteitsgoeroe gelooft namelijk niet in het cijfers geven aan mensen.

Tijdens het veranderingsproces liggen een paar valkuilen op de weg; de zeven dodelijke ziektes. De manager moet deze zien te vermijden, de *don't's* dus. Bijvoorbeeld 'teveel nadruk leggen op korte termijnwinst', of 'bedrijfsvoering op basis van alleen zichtbare cijfers'.

Tot aan zijn dood (Deming werd 94 jaar) verzorgde hij vierdaagse seminars over zijn filosofie. Dit boek beschrijft zo'n seminar. De auteurs willen de lezers daarbij blijkbaar zo min mogelijk van de sfeer laten missen. Want de ochtendgymnastiek, het gelach uit de zaal en de gelaatsuitdrukkingen van Deming blijven niet onvermeld. Deze indeling maakt het boek bijzonder licht verteerbaar, zonder veel aan inhoud af te doen. Het komt wel af en toe melig over: hele pagina's over signeesessies en ochtendgymnastiek. Het is ook jammer dat die paar keren dat het onderwerp echt technisch wordt, het boek meteen de mist in gaat.

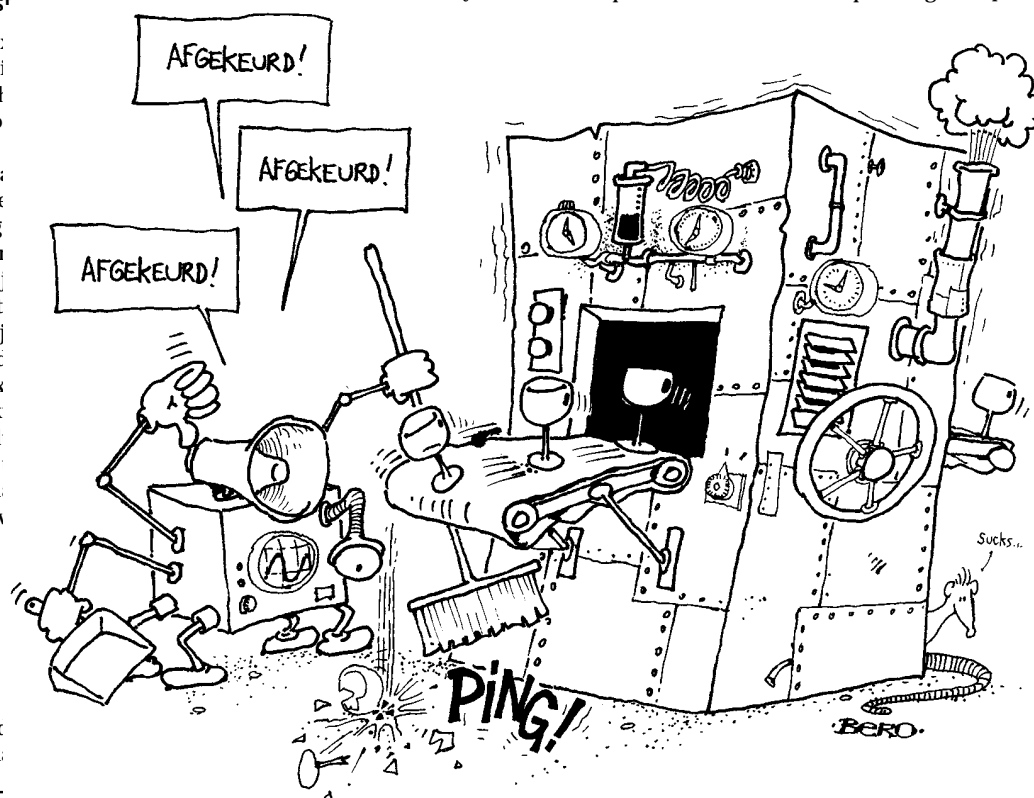
door Maurice Schaeken

De Tweede Wereldoorlog had Japan als een rokende puinhoop achtergelaten: steden van de kaart geveegd, de eens machtige oorlogsindustrie verschrompeld, de infrastructuur naar de knoppen. Het weer op poten krijgen van het 'Land van de Rijzende Zon' zou nog heel wat voeten in aarde hebben. Dat besepte ook generaal Douglas MacArthur, commandant van het Amerikaanse bezettingsleger. Vooral toen hij te maken kreeg met de voortbrengselen van de Japanse industrie. De kwaliteit was abominabel slecht. Het stempel 'Made in Japan' bleek synoniem aan kwalitatief slechte producten. MacArthur stuitte hiermee op een fundamenteel probleem. Japan steunde namelijk

sterk op de e: haar industriproducten. Het l gend geld no voedsel in te Immers, de l: slaagde er sl: de bevolking voeden. Maar rotzooi raak: aan de straat nen niet kwij Dus besloot c: een aantal ex gebied van k zorg en prod managment rika over te l komen. Een v hen was W. Edwards Deming.

Kennis

De Japanse industrie had nog weinig k

Installatietechniek heeft eigen studievereniging

door Emile Martens

De TUE is weer een studievereniging rijker. Vijf studenten van de sinds drie jaar zelfstandige studie Installatietechniek vonden dat daaraan behoefte was. Zij meenden dat het ontbrak aan een goed tentamenrooster en er waren ook problemen bij de beoordeling van de tentamens. Daarnaast wisten maar weinig mensen af van de nog kleine studierichting. Om deze problemen aan te pakken hebben deze vijf studenten in samenwerking met prof.ir. Pierre Leijendeckers van de faculteit Bouwkunde de studievereniging Mollier opgericht. Installatietechniek omvat het ontwerpen en construeren van de gehele 'infrastructuur' in een gebouw. Zo houdt een installatietechnicus zich bezig met de elektriciteitsleidingen, aanvoer en afvoer van water, telefoonlijnen en ventilatie, maar ook met de liften,

de verlichting en de verwarming. Installatietechniek bevat dan ook veel bouwkundige en werktuigbouwkundige aspecten, en in mindere mate elektrotechnische en natuurkundige. Deze studie, voorheen een afstudeerrichting van Bouwkunde, is aan de TUE sinds drie jaar een zelfstandige post-propedeuse opleiding. Om eraan te beginnen is een propedeuse Bouwkunde of Werktuigbouwkunde nodig. De studie begon bescheiden en groeide van drie tot nu vijftien studenten. Het bleek voor dit bescheiden aantal studenten echter wel eens moeilijk om goed geplande roosters en specifiek op installatietechniek toegespitste tentamens te krijgen. Er was tevens behoefte aan bekendheid en aan een beter georganiseerde samenwerking met bedrijven voor stages en excursies. Silke Kemper (voorzitter), Jordy de Jong (secretaris), Anton Voets (penningmeester), Hilco Witteveen (onderwijscommissaris) en Werner Willems (PR en excursies) sloegen de handen ineen en begonnen met steun van prof. Leijendeckers studiever-

eniging Mollier. De vereniging zou aanvankelijk Inside gaan heten, maar de oprichters vernoemden de vereniging uiteindelijk liever naar een persoon. Ook de meeste andere studieverenigingen op de TUE zijn immers vernoemd naar een persoon, zo redeneerde men. Het idee kwam om de naam te gebruiken van Richard Mollier (Franse uitspraak, net zoals de Duitse vliegtuigbouwer Dornier), de Duitse opsteller van het diagram van Mollier. Dit diagram, waarin onder andere de relatieve en absolute luchtvochtigheid uitstaan tegen de temperatuur, wordt veel gebruikt in de installatietechniek. Iedereen was enthousiast over deze suggestie en zo is de naam gekozen. De overige studenten hebben zich inmiddels al in grote meerderheid aangesloten: van de vijftien zijn er veertien lid. 'Het is nog wachten op de laatste twijfelhaar', zo licht Kemper toe. Overigens toont het bedrijfsleven zich zeer geïnteresseerd in deze specifieke studie. De afgelopen jaren overtrof de vraag naar installatietechnici het aan-

bod in ruime mate. Mollier kan dan ook gemakkelijk sponsors vinden voor haar activiteiten. Dit blijkt uit het feit dat bijvoorbeeld Honeywell, Vabi en de technische adviesbureaus Willems en Huisman en Van Muijen al zijn aangehouden als sponsor. Het aantal sponsors (negen) overtreft zelfs bijna het aantal leden. De financiën vormen dus voorlopig geen probleem. Nu het werk dat de oprichting met zich meebrengt, gedaan is, kan men zich gaan wijden aan haar eigenlijke taak: studiebegeleiding en -coördinatie en het vergroten van de bekendheid van de studie op de TUE, maar bijvoorbeeld ook op VWO-scholen. Daarnaast wil Mollier excursies en stageplaatsen gaan organiseren voor haar leden. Ook werkt men aan plannen voor een eigen propedeusejaar. Hierin kunnen de voor Installatietechniek minder relevante vakken van Bouwkunde en Werktuigbouwkunde minder aandacht krijgen.

WISKUNDE EN INFORMATICA

PP-colloquium Wiskunde

- prof.dr.ir. J. de Graaf ('Evolutievergelijkingen') woensdag 26 februari, 10.45-11.30 uur, HG 6.96.

Samenvatting:

Het startpunt van deze voordracht is een 1e orde (gewone) differentiaalvergelijking uit het eerste jaar. Deze differentiaalvergelijking zal eerst veralgemeend worden naar N dimensies en daarna naar oneindig veel dimensies (dan wordt het een partiële differentiaalvergelijking). Het zal in het betoog hoofdzakelijk gaan over de brede toepassingsmogelijkheden van deze 'evolutievergelijkingen' en ook een beetje over de theorie ervan.

D-colloquium Informatica

- dr.ir. M. van Lierop ('Kies je voor AUTO- of OOTI-matisering?') woensdag 26 februari, 10.45-11.30 uur, HG 6.09.

Samenvatting:

Een afgestudeerde informaticus heeft baan plus lease-auto zo voor het grijpen, want er is een grote vraag naar informatici in AUTOMatiseringsland. Maar heb je dan een baan naar je hart, waarin je je talenten optimaal kunt ontplooien? Natuurlijk zit je op rozen als je hart uitgaat naar het wroeten in COBOL-systemen om de problemen rond het jaar 2000 of de euro op te lossen. Zoek je echter een ander perspectief, bijvoorbeeld in de OOTI-matisering, dan ben je welkom bij dit colloquium (OOTI = OntwerpersOpleiding Technische Informatica).

Traineeship Leonardo

- Frankrijk; Societ  d'Etudes et de Realisations Diminution de Bruit; zsm, 6 maanden; kennis van Frans en Engels vereist.

Info: Hennie Keuker, tst. 4908

STAN ACKERMANS INSTITUUT

Eindcolloquia

* Fysische Instrumentatie

- ir. R.M.J. Paffen ('Cascadeboog plasma depositie van silicium nitride lagen') dinsdag 25 februari, 10.30 uur, N-laag A 2.29.

Samenvatting:

Expanderende cascadeboog plasma's zijn gebruikt om een depositieproces te ontwerpen voor dunne silicium nitride lagen. Naast brekingsindex en bandgap is ook gelet op de fracties H, O, N en Si in de laag.

- ir. G.M. Janssen ('The design of an efficient hydrogen plasma source based on the cascaded arc') donderdag 27 februari, 14.00 uur, N-laag A 1.29

Samenvatting:

Numerieke modellering is gebruikt als middel om een efficiënte waterstofbron te ontwerpen gebaseerd op de cascadeboog. Het ontwikkelde model 'PLASIMO' is

toegepast op het multicomponent en polyatomaire gas waterstof. Aan de hand van simulaties is de boogconfiguratie geoptimaliseerd.

* Informatie- en Communicatietechniek

- ir. A. de Graaff en ir. J. van Rooijen ('Structured Dispenser Analysis and Product Ideas') woensdag 26 februari, 13.30 uur, EH 10.05.

- ir. A. de Graaff ('The Development Process of a HYDRauiC Optimized System (HYDROS)') woensdag 26 februari, 14.15 uur, EH 10.05.

- ir. J. van Rooijen ('The Development Process of a Dispenser Integrated Payment Terminal') woensdag 26 februari, 15.15 uur, EH 10.05.

* Logistieke Besturingssystemen

- ir. J.W. Arts ('Focus op voorraad: voorraadbeheersing en logistieke besturing in een technische groothandel') donderdag 27 februari, 15.00 uur, pav. K.10.

Samenvatting:

Philips Magazijn 4500 is een technische groothandel. Zij kampte met hoge voorraden en onvoldoende inzicht in de logistieke besturing. Het resultaat van deze opdracht was een voorraadreductie van 25 procent en een integraal logistiek ontwerp voor de toekomst.

Interne vacature

Met het oog op het streven naar een evenwichtiger personeelsbestand worden vrouwen nadrukkelijk uitgenodigd te solliciteren.

In TUECIS is onder Gopher een overzicht te vinden van de meest actuele vacatures bij de TUE en andere universiteiten en instellingen.

Bij het IPO, Centrum voor Onderzoek naar Mens-Systeem Interactie, is een vacature voor een

Administratief medewerker Onderzoek & Financiën (0.5 fte) / Coördinator onderzoekschool 'J.F. Schouten' (0.5 fte)

V41002

Algemeen

Het IPO is een zelfstandig TUE-onderzoeksinstituut, dat nauwe banden onderhoudt met Philips Research. De ongeveer 60 medewerkers doen zowel fundamenteel als toepassingsgericht onderzoek op het gebied van de mens-systeem interactie en de daarmee verbonden technologie. Het IPO wil uitgroeien tot een instituut met een omzet van 10 miljoen gulden. Multidisciplinaire aanpak en marktgericht handelen zijn daarbij belangrijke kenmerken. De onderzoekschool 'J.F. Schouten Institute for User-System Interaction Research' van de faculteit Technologie Management is verbonden met het IPO.

Taken

De functionaris zal een functie vervullen binnen de groep 'Administratieve dienstverlening' van het IPO. De nieuw in te richten projectadministratie zal hierin een belangrijke rol spelen. Het is mogelijk dat door wijzigingen in de organisatie bepaalde taken worden uitgebreid, inhoudelijk worden gewijzigd of zullen vervallen. Ten aanzien hiervan is het nodig dat de medewerker zich flexibel kan opstellen.

* Specifieke taken als administratief medewerker O&F:

Bewaking procedures en samenstellen jaarlijks Onderzoekprogramma, Wetenschappelijk Verslag en Jaarverslag; bijhouden projectadministratie en bewaken administratieve procedures; verlenen van assistentie aan

management IPO t.a.v. vertaling onderzoekprojecten naar financiële consequenties en advisering t.a.v. 2e en 3e geldstroom contracten; verlenen van assistentie t.a.v. financieel beheer IPO.

* Specifieke taken als coördinator onderzoekschool 'J.F. Schouten': Verzorgen van verslaglegging, o.a. de jaarlijkse Prospectus en het Jaarverslag; notuleren vergaderingen; regelen verificatieprocedures diploma's buitenlandse aio's; certificeren onderwijsresultaten; bijhouden aio-dossiers; coördineren en evalueren van onderwijs, incl. statistische verwerking; aanspreekpunt onderzoekschool voor aio's, docenten en externe personen; beschikbaar maken en houden van informatie m.b.t. onderzoekscholen; coördineren van afspraken; financieel beheer en bewaking budget onderzoekschool.

Gevraagd

HBO-niveau, bij voorkeur economisch/administratieve richting; kennis van automatisering en databestanden; goede beheersing Nederlandse en Engelse taal; ervaring met notuleren; goede communicatieve eigenschappen; voldoende initiatief, accuratesse, organisatorische ervaring; flexibele opstelling t.a.v. werken in teamverband en veranderende taken; inzicht in en kennis van een onderzoekschool strekt tot aanbeveling.

Aanstelling/salaris

Aanstelling zal geschieden voor een proeftijd van max. 2 jaar, met uitzicht op een vast dienstverband. Na een jaar zal een beoordeling plaatsvinden. Het salaris zal, afhankelijk van leeftijd en ervaring, liggen tussen fl. 3.198,- (min. schaal 7) en fl. 4.905,- (max. schaal 8) bruto per maand.

Inlichtingen

Betreffende de functie: ing. J. Ruis, tst. 73835. Overige informatie: mw. P. Evers, tst. 73877.

Hoe te reageren

Schriftelijke sollicitaties binnen een week richten aan de directeur beheer van het IPO, IPO 1.02, o.v.v. het vacaturnummer.

Sport kort

Binnenkort

Schaatstoernooi Isis

Volgende week houdt studentenschaatsvereniging Isis op 27 en 28 februari een toernooi op de Eindhovense kunstijsbaan aan de Anton Coolenlaan. Vrouwen kunnen afstanden rijden van 500, 1000 en 1500 en 3000 meter.

De mannen kunnen hun krachten bovendien meten op de 5000 meter. Tevens wordt er door de Eindhovense deelnemers gestreden om het TUE-kampioenschap. De wedstrijden duren beide dagen van 8.30 tot 13.30 uur.

NSK Sportklimmen

In het weekend van 12 en 13 april organiseert de Groninger Studenten Alpen Club (GSAC) het NSK Sportklimmen. Lokatie van dit evenement is het nieuwe Groninger klimcentrum Bjoeks. Er wordt geklimmen in een vrouwen- en een mannencategorie. De voorrondes worden geklimmen op zaterdag. Voor de vrouwen zal een 5b en een 6a voorronde gebouwd worden. De mannen staat een 6a en een 6c als kwalificatieroute te wachten. De halve en hele finales worden op zondag geklimmen. Omdat het evenement twee dagen duurt, is het mogelijk zelf een tent mee te brengen en op te zetten bij de klimhal. Ook is het mogelijk bij GSAC'ers thuis te slapen. Inschrijven kan tot en met 1 april bij de ESSF tegen betaling van het inschrijfgeld van fl. 40,- voor sportkaarthouders en fl. 47,50 voor niet-sportkaarthouders. Sportkaarthouders krijgen als ze daadwerkelijk meedoen achteraf een subsidie van het sportcentrum van fl. 30,-.

Uitslagen

Winst voor Attila

Afgelopen weekend was weer een succesvol weekend voor Attila. Het eerste speelde een uitwedstrijd tegen Mares in Maarheeze en won deze zeer gemakkelijk met 2-17. Attila 1

heeft nu drie verliespunten en staat daarmee op de tweede plaats. Heerlen (koploper) heeft er slechts één. Over twee weken wordt de wedstrijd Attila tegen Heerlen gespeeld. Als Heerlen wint of gelijk speelt zijn ze kampioen. Als Attila wint staan beide ploegen weer op gelijke hoogte. Deze kampioenswedstrijd zal zaterdag 1 maart om 14.10 uur in hal 2 van het sportcentrum gespeeld worden. Het tweede speelde eveneens een uitwedstrijd. Rust Roest uit Eindhoven moest het onderspit delven met 3-9.

Vier medailles voor Isis

Tijdens het gewestelijk kampioenschap Brabant/Limburg allround schaatsen op de kunstijsbaan te Eindhoven op 1 en 2 februari behaalden vier Isis-leden ereplaatsen. Bij de seniorenvrouwen werd Liesbeth Ossevoort eerste en Anjo Bouman tweede. Bij de mannensenioren werd René Kieft tweede en Joep Aerts derde.

Dubbele winst Oktopus 2

Mannen 2 van Oktopus kreeg afgelopen weekend de koploper in de derde klasse op bezoek. Ondanks het feit dat het grootste deel van Oktopus overdag al een toernooi had gespeeld, kreeg BEDO weinig kansen waardoor het kampioenschap voor hen nog even is uitgesteld. Mannen 1 van Oktopus maakte in Eersel niet dezelfde fout als BEDO. Ondanks het missen van veel kansen werd de wedstrijd tegen Jupiter gemakkelijk gewonnen met 25-13, waardoor Oktopus de beste kandidaat blijft voor promotie naar de 1e klasse.

Winterstop Pusphaira voorbij

Na een door het slechte weer met vier weken verlengde winterstop zijn de Pusphaira-elftallen afgelopen zondag begonnen aan de tweede competitiehelft. Het eerste haalde een punt weg in Dommelen. Een kwartier voor tijd kwam Dommelen op 1-0, maar een minuut daarna maakte Franck de Bruyn al gelijk: 1-1. Het tweede miste veel kansen in de uitwedstrijd tegen RKGSV 4, maar won uiteindelijk wel met 2-1.

Overige uitslagen:
Woensel 7 - Pusphaira 3 0-0
RPC 5 - Pusphaira 4 3-2

- 6 Vergevensgezind van aard, maar toch dodelijk (10)
- 7 Edellieden aan de wandel bij Verdun (10)
- 8 In hoge mate opgewonden (12)
- 15 Zilver bij de drogist voor je afspraakjes (6)
- 18 D (4)
- 20 Spaanse computerterm (3)
- 21 Dubbelen met een onbekende (2)

Oplossing

Cursor Crypto van 30 januari:

Horizontaal:

- 1 Samenwonen 6 Wijk
- 10 AA 11 Liefdesleven
- 13 Gezinskorting 18 Evenaar
- 20 RTL 22 Arena
- 24 Ed 25 IJlt
- 27 Avondster 28 Kaste

Verticaal:

- 1 Stellig 2 Moederziel
- 3 Opels 4 End
- 5 Bijbanen 8 Bedanken
- 9 NV 12 Eer
- 14 Oma 15 Incest
- 16 Gebaard 17 PR
- 19 Radde 21 Talk
- 23 Ave 24 En
- 26 Ta 27 At

- 10 De eerste geluidsdrager kostte een berg (3)
- 11 Monotoon akkoord (11)
- 12 Raketleer (4)
- 13 John Major weet waar God is (4)
- 14 Schep water (3)
- 16 Er ontbreekt, anders was deze ellende om te lachen (9)
- 17 Geslachtsbepaler met een slechte conditie (5)
- 19 Spookgeleerde in de luchtvaart (6)
- 22 Wij zijn niet zwaar (3)
- 23 Gas plus vogel (7)

Verticaal:

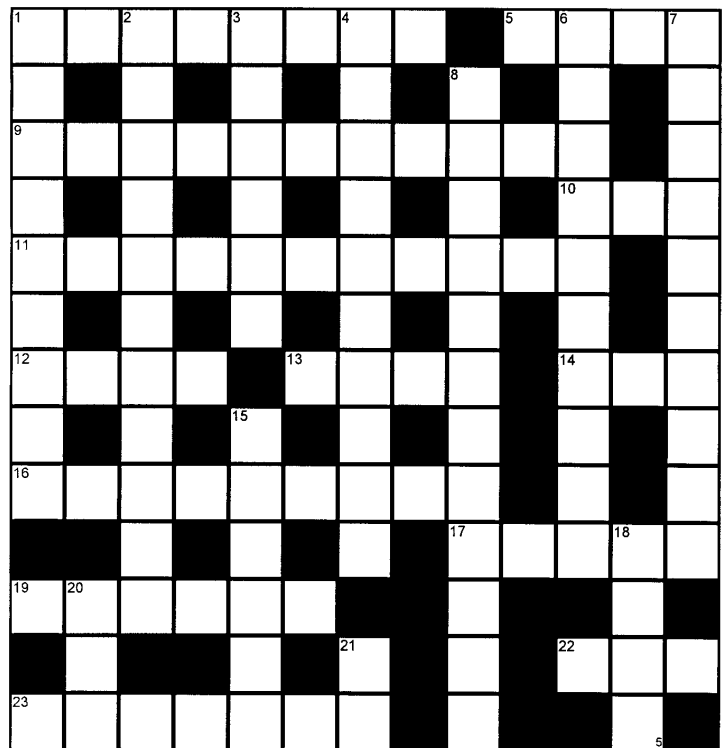
- 1 Die laatste letter uit het boek wissen (9)
- 2 Zelfrespect van een mathematicus (11)
- 3 Er zit muziek in alleen zijn (6)
- 4 Vlakken met één kleur? (10)

Zo langzamerhand begint de Cursor Crypto al aardig ingeburgerd te raken. De envelop met inzendingen wordt elke week dikker en de redactie waagt zich maar niet aan een schatting van het aantal manuren dat er in gaat zitten. Of het daarbij om de eer of om de boekenbon van fl. 25,- gaat, is ons nog niet helemaal duidelijk. Voor deze editie geldt: inleveren kan tot vrijdag 28 februari. Vergeet niet je naam, adres en telefoonnummer te noteren. Vermeld op je envelop dat het om de Cursor Crypto gaat. Over de uitslag wordt niet gecorrespondeerd.

Winnaar van de Cursor Crypto van 30 januari: **Bas de Hon**

Horizontaal:

- 1 Heimelijke inhaalwedstrijd (8)
- 5 Ploegmaat van het diertje (4)
- 9 Balustrade (11)

To my pochacco

To my soulmate, to my peanut, baby, sweet cheeks, to my pookie. Vraag me niet wat het allemaal betekent. Typische koosnaampjes voor geliefden zullen we maar zeggen. In het kader van valentijnsdag was de middenpagina van de universiteitskrant *The Daily Targum* volledig in beslag genomen door liefdesverklaringen. Voor tien dollar kon je publiekelijk je liefde verklaren aan wie je maar wilde. Misschien ook iets voor in Cursor volgend jaar? De drie meest romantische ontboezemingen werden beloond met prijzen: een exotisch diner voor twee, rozen of een doos chocolade. Hieronder enkele voorbeelden van hoe Amerikaanse studenten elkaar de

liefde verklaren. Zij waren overigens niet de winnaars, die waren veel te klef naar mijn idee. Oordeel zelf.
'I'm glad we've come this far, there've been tough times but we've made it through...', of 'Before we met I lost the ability to love, but you have shown me love again...'. Beide gedichten werden geschreven door personen van het mannelijke geslacht (bij die laatste is het blijkbaar weer aange-groeid). Of wat dacht u van: 'Lovers are people who are in search of the other half of themselves / Angelo, how wonderful to finally be whole', en 'The first night together is as memorable as each night with you / Nights with you last forever, love you cutie'.

De universiteitskrant hier heeft hetzelfde formaat als ons blad, maar de redactie bestaat volledig uit studenten. Management, eind-

redactie en afdrucken wordt allemaal door studenten gedaan, die daarvoor een kleine vergoeding ontvangen. Studenten die schrijven, doen dit puur voor de ervaring en om het op hun curriculum vitae te kunnen zetten. Je cv is vreselijk belangrijk in dit land. Hoe meer je erop kwijt kunt hoe beter.

Een kruiswoordraadsel, horoscoop, vier strips, twee à drie pagina's met sportnieuws, columns, een opinierubriek en artikelen maken *The Daily Targum* tot een volwaardige, twintig pagina's dikke krant. Al vanaf 1869 komt deze krant - oplage 17.000 stuks - gedurende de semesters vijf dagen per week uit. In het collegegeld is een bedrag van circa 25 gulden gereserveerd, dat voor de krant bestemd is. Als je er geen prijs op stelt, kun je dit bedrag zelfs terugvragen. Vreemd, want ze liggen vrij verkrijgbaar op de distributiepunten in de studentencentra. Verder bedruipt de krant zichzelf hoofdzakelijk door de vele advertenties en cursiefjes. In die cursiefjes - die meestal zo'n twee pagina's in beslag nemen - vind je een overzicht van activiteiten, werkaanbod en een willekeur aan onderwerpen. Behalve nieuws dat gerelateerd is aan Rutgers

hebben ze ook altijd AP-nieuws (Associated Press). Daardoor blijf je op de hoogte van de belangrijkste gebeurtenissen in binnen- en buitenland, simpelweg door deze krant te lezen. Op donderdag zit er bovendien een bijlage in, *Inside beat* genaamd, waarin men de meest recente films, boeken en muziek bespreekt. Dit cultuurgedeelte is een krant op zich, dat behalve voornoemde vaste onderwerpen ook uitwijdt over theater en kunstexposities.

Maar goed, we zijn even afgedwaald van het onderwerp: valentijnsdag. Is het in Nederland al een behoorlijk commercieel gebeuren, hier gaan ze 'natuurlijk' nog een stapje verder. Je kunt het niet maken om niets aan je minnaar of minnares te geven tenzij je duidelijke afspraken hebt gemaakt. Zo niet: ruzie! Gelukkig waren de meesten bereid om in de buidel te tasten, gezien de vele mensen die over straat liepen met bloemen en dergelijke. Rozen kosten 35 piek voor een klein boeketje, hartvormige dozen met gelijkvormige chocolaatjes beginnen rond dezelfde prijs en valentijnsballonnen zijn ook bela-

chelijk duur. Echter, als je echt van je *significant other* houdt, moet je hem of haar een *Vermont Teddybear* geven. Deze bijzondere teddybeer wordt voor een kleine 40 gulden prachtig verpakt afgeleverd op het gewenste adres. Levenslange garantie! Mijn woordenboek geeft als synoniem voor Valentijn: minnaar of geliefde. Verbazingwekkend genoeg lagen in de winkels valentijnskaartjes die behalve voor geliefden of potentiële kandidaten, ook een ruime sortering voor vader, moeder, opa, oma, oom, tante en kinderen te zien gaf. De keuze voor geliefden viel sowieso tegen. Vreselijke kinderachtige kaartjes of helemaal volgekalkt aan binnen- en buitenzijde met kleffe teksten. Alsof ze dat niet zelf kunnen bedenken. Zoiets intiems zeg je toch in je eigen woorden?!

John Buitjes, studentmedewerker van Cursor, verblijft voor ongeveer een jaar aan de Rutgers Universiteit in de staat New Jersey en brengt regelmatig verslag uit van zijn belevenissen aldaar.

Schuimbekken

Tanja schrok op uit haar gedachten. In haar handen had ze een shaggie dat ze blijkbaar had zitten rollen. Het was stil. Verdwaasd stond ze op en liep naar haar stereotoren. Ze draaide het bandje van De Dijk nog maar een keer om. Ze wist niet hoelang de muziek al opgehouden was. Ze wist ook niet de hoeveelste keer het al

was dat ze het bandje omdraaide. Waarschijnlijk al de tiende keer of zo. 'Ik kan het niet alleen', begon de rauwe stem van Ruud van der Lubbe. Er kwam zowaar een zure glimlach op Tanja's gezicht. 'Nee, alleen gaat dat niet', dacht ze.

Ze plofte weer neer op haar bankje. Ze pakte de gerolde sigaret op van de tafel en met trilende handen hield ze haar aansteker erbij. De overvolle asbak toonde dat het niet haar eerste was van vandaag. Een stekende pijn in haar maag kwam langzaam opzetten. Kreunend trok Tanja haar knieën naar haar buik. Werktuigelijk begon ze over haar buik te wrijven. Ze werd er een beetje rustiger van. 'Dat deed mijn vader vroeger ook altijd als ik ziek was of problemen had', dacht ze vertederd. 'Oh pappa', dacht ze, terwijl er weer een felle steek opbrandde in haar buik, 'hoe ga ik hem dit

ooit uitleggen?' Er werd op haar deur geklopt. Het duurde even voordat het tot haar doordrong. 'Eeh, binnen', zei ze zachtjes. Sander deed de deur open. 'Hoi lekker ding, of je vanavond nog mee wilt eten. Mijn god, wat zie jij eruit. Heb je de varkenspest opgelopen in dat Brabantse dorp van je?' 'Ik heb een beetje maagpijn Sander', zei Tanja. 'Ik heb wat problemen, weet je.' Sander schrok. Op het bleke gezicht van Tanja kroop een traan naar haar mondhoek. De slungelige, stoere Sander wist zich even geen houding te geven. Toen kreeg hij het te kwaad. Hij ging naast Tanja op de bank zitten en aaide haar even over haar haren. 'Hé meissie, wat heb je dan?' Tanja barstte in tranen uit en begroef haar hoofd in Sander's trui. 'Ik moest een week geleden al ongesteld worden', snikte het hoopje wanhoop. Een tijd lang bleef het stil. Sander wist niet beter dan zijn huisgenootje maar stevig vast te houden. Toen keek

Tanja op en met wat galgenhumor zei ze: 'En de aanstaande vader is ook nog eens een enorme boerenlul!' Ze moesten erom lachen. 'Bedankt Sander', zei Tanja, terwijl ze haar tranen droogde, 'dat had ik even nodig. Ik weet dat ik naar huis moet gaan om het mijn ouders te vertellen. Ik denk dat ik maar het beste meteen kan gaan.' In de trein kreeg Tanja het toch weer een beetje te kwaad. Ze kwam uit een katholiek Brabants gezin en alhoewel ze niet iedere zondag naar de kerk gingen, betekende de bijbel toch nog heel wat voor haar ouders. Vooral haar vader zou het er waarschijnlijk heel moeilijk mee hebben. Ze was toch zijn enige kleine meisje. Haar moeder was dolblij dat Tanja weer eens langskwam. Ze had zo te zien nog niks in de gaten. 'Hé wat gezellig dat je even onverwachts langskomt. We zien je toch al zo weinig. Ons pap zal zo wel thuis komen. En ik heb gelukkig ook wat lekkers bij de koffie.' Tanja zat een half uur aan haar

kopje koffie te draaien terwijl haar moeder opgewekt over de familie zat te kletsen. Toen ze de sleutel in het slot hoorde draaien, kreeg Tanja weer een felle steek in haar maag. 'Ik moet nog even snel naar de wc', zei ze tegen haar moeder. Terwijl ze op het toilet zat, hoorde ze haar vader binnenkomen. Het leek of haar maag wegbrandde. Ze vermande zich. Het moest er nou toch maar van komen. Ze scheurde een stuk toilet papier af en veegde zich af. Ongelovig keek ze naar het papier in haar hand. Het was rood. Op van de zenuwen begon Tanja te huilen en te lachen tegelijk.

Brati

Schuimbekken is een wekelijks terugkerend feuilleton over een groep studenten, die als vaste uitvalsbasis voor hun activiteiten het café De Schuimkraag hebben.

Cursiefjes

Cursiefjes moeten donderdag voor 15.00 uur bij Cursor (HG 1.19) worden aangeleverd met directe betaling. Een advertentie van maximaal 25 woorden kost fl. 5,-, waarbij één woord vet gedrukt wordt. Advertenties met een commerciële waarde boven fl. 15.000,- worden geweigerd.

Aangeboden

Inboedel: tafels, kasten, wasmachine, bureaus, lampen, bedden, rollerbank, fiets, etc. Tst. 3815 of 2124733 (Gerard).

Lichtsterke **Nikkor Ais** 2/135 mm, fl. 895,-; ultralichtsterke Nikkor Ais 1.4/85 mm (ideale portretlens, als nieuw), fl. 1595,-. Tst. 3284 tot 12.00 uur, na 18.00 uur 2419474.

Wegens verhuizing: **wasmachine** 1000 toeren fl. 195,-; droger fl. 145,-; koelkast fl. 95,-; gasfornuis fl. 85,-; alles izgst. Tel. 2114647.

Reduktieburo CD Top 10

1. Marco Borsato - De Waarheid (in feb.) fl. 29,50
2. Alanis Morissette - Jacketted Little Pill fl. 32,-

3. Madonna - Evita fl. 32,-
4. No Doubt - Tragic Kingdom fl. 32,-
5. Celine Dion - Falling into You fl. 30,-
6. Marco Borsato - Als Geen Ander fl. 32,-
7. Metallica - Load fl. 30,-
8. REM - New Adventures in HiFi fl. 30,-
9. Cranberries - To the Faithfull Departed fl. 29,-
10. Bon Jovi - These Days (limited edition) fl. 25,-

Bijna klaar met je studie? Meld je aan voor een **sollicitatietraining** bij het LAC! HG 0.03 en 0.04.

Op zoek naar een baan? Misschien helpt een sollicitatietraining bij het **LAC**. Meld je aan! HG 0.03 en 0.04.

Koopjes: Nieuwe rugzakken, lichtgewicht, 65 liter nu fl. 80,-; mummy slaapzakken,

nieuw, nu fl. 30,-; 3 pers.tenten, lichtgewicht vanaf fl. 90,-; bedjes van 8 ons nu fl. 35,-. Tel. 077-3519642.

Opel Kadett 1.6 D '85 (E-type), APK 9-'97, izgst. fl. 1500,-. Tel. 2811429.

Caravan Otten Trekker DS, bj '80, polyester, izgst. Tel. 2446503.

Wil je een leuk **studentassistent**schap en gelijk bestuurservaring opdoen, kom of bel dan voor 24 februari naar TWG, W&S 2.16, tst. 4410.

Last minute: skiën, snowboarden en zon met Sportura vanaf fl. 299,- incl. bus, app., skipas, eten en Yeti. Bel voor folder 2571748.

Tv-reparaties; goed, snel en voordelig. Ook nieuw aanbod van inruil-tv's va. fl. 50,- en tv-onderdelen. Tel. 2430696 (dhr. Vogel).

Tennisracket, Estusa Touring, 1 jaar oud, 4/XUL 2, fl. 100,- incl. hoes. CD-speler, Pioneer PD-4300, zwart, fl. 125,-. Tel. 2839178.

Gevraagd Het Reduktieburo zoekt per direct een **computer-brancher** en een **voorzitter**. Iets voor jou? Solliciteer dan nu; bel 2440366, of informeer eens achter de balie.

Bedrockcity, studenten coverband, zoekt snel nieuwe enthousiaste booker/manager/promotor. Tel. 2410894 (Roel).

Onze vorige booker is binnen! Wij geven een nieuw talent een kans. Bel **Bedrockcity**. Tel. 2410894 (Roel).

Brussaard chauffeursdiensten, zoekt op afroep beschikbare **privé-chauffeurs**, minimaal 2 jaar rijbewijs, minimaal 2 dagen per week beschikbaar. Bel 2456076 (Ronald v/d Weerd).

Student als **webdesigner**. Regelmatig kleine projecten. Tel. 013-5156001.

Straatartiesten opgelet: wil jij beroemd worden in Europa? Treed dan op tijdens het slotspektakel van de Europese Week. Meer info: tst. 4750 of ewe@stud.tue.nl.

Kamers Te huur: **kamer** 10 m², fl. 350,- incl. Ranonkelstraat 75. Tel. 2114326.

Anders Verloren op TUE-terrein: **Parker vulpen** met inscriptie. Heb jij hem gevonden? Ik wil hem graag terug hebben. Tst. 4362 of 2443154 (Jan).

Socrates-beurzen. Voor studie/stage naar West-Europese universiteit? Nog geen beurs? Informeer bij Bureau Buitenland (tst. 4312) over mogelijkheden in het

kader van het Socrates-programma.

Nieuwe booker krijgt in ieder geval onze CD. Vul je studiebeurs aan door ons in '97 overall weg te zetten. **Bedrockcity**, tel. 2410894 (Roel).

Combineer je gevoel voor muziek, feesten, management, plezier, financiën, kroegen en nog veel meer! Word onze nieuwe booker. **Bedrockcity**, Tel. 2410894 (Roel).

Bij de TWG komt een **studentassistent**schap vrij voor een student(e) werktuigbouwkunde. Interesse? Bel of kom langs voor 24 februari, W&S 2.16, tst. 4410.

Sneeuw, zon en skiën in Frankrijk! Dit is al mogelijk vanaf fl. 199,-! Bel voor meer info: 2517728 (Rick).

Wil jij bijdragen aan ontwikkelingshulp in **Honduras** en ben je bereid je handen uit de mouwen te steken in de zomervakantie? Tel. 043-3500034.

Donderdag 27 februari is er een symposium over de functionaliteit van **ontwikkelingshulp**, en de rol van de universiteit hierin. Colledgezaal 2, auditorium, van 13.00 tot 17.15 uur.

Mensa

MAANDAG 24 FEBRUARI

Heldere tomatensoep met basilicum
Pepervlees of gebakken vis,
ravigottesaus
Frites, groentemacedoine
Rauwkostsalade
Fruit of vla

DINSDAG 25 FEBRUARI

Gebonden kerriesoep
Uienburger of slavink, braadsaus
Peen en uienstampot of gekookte aardappels
doperwtten à la crème met kaas en spekjes
rauwkostsalade
Fruit of vla

VEGETARISCH

Gebonden kerriesoep
Kaas-groenteburger
Witte bonen in tomatensaus
Rauwkostsalade
Fruit of vla

WOENSDAG 26 FEBRUARI

Indonesische dag: lopend buffet
Nasi of bami goreng
Boemboe van kip, vis, varkensvlees
Sajoer van spitskool en boontjes
2 soorten kroepoek en sambal
Seroendeng, atjar
Ananas met room

Meedoen aan een half uur durend experiment? **Fl. 7,50** verdienen? Op 18 t/m 28 februari (10.00-17.00 uur). Inschrijven bij DG 0.16. Inl.: tst. 4751 (Henk Aarts).

Leen een CD! CD-uitleen '**de Discotheek**' in de centrale hal (HG) biedt een keuze uit 3100 titels voor slechts fl. 1,- tot fl. 1,50. Nieuw zijn: The Treble Spankers - Araban; Snoop Doggy Dog - Tha Dogfather; It - The 7th album; Ghostface Killah - Ironman; Primus - Miscellaneous debris; DJ van Bellen - Nightclubbing II; Downset - Donset; Marco Borsato - De Waarheid; Korn - Life is peachy; Bjork - Telegram.

Comercieel

Ooti: Let's learn things better!
<http://www.win.tue.nl/~ooti>.

Cursor aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade van welke aard dan ook ontstaan door niet tijdig, onjuist of het niet plaatsvallen van de advertenties.

VEGETARISCH

Indonesische dag: lopend buffet
Aangepast menu

DONDERDAG 27 FEBRUARI

Indonesische dag: afhalen aan de balie
Loempia, witte rijst
Gado-gado met gado-gado saus
Omelet met krab en garnalen
Tjap-tjoi
Vanillevla met fruitcocktail

VEGETARISCH

Indonesische dag: afhalen aan de balie
Aangepast menu

VRIJDAG 28 FEBRUARI

Erwtensoepp
Ribkotelet of paprikaburger met braadsaus
Frites, worteltjes met doperwtten of Sperzieboontjes, rauwkostsalade
Fruit of vla

Op onze Indonesische dagen valt een prijs te verdienen, door de drie vragen die u krijgt aangereikt van onze boncontroleuse, goed te beantwoorden. Die prijs bestaat uit vijf volle maaltijdbonnen. Uitslag en winnaar worden vermeld in Cursor bij het mensamenu. Bij meerdere goede antwoorden wordt er geloot. Formulieren vóór 13 maart inleveren.

Bekijk maar

Vrouwenjacht in Twente

Het is jammer maar waar: nog steeds veel te weinig vrouwen kiezen voor een technische studie.

Ondanks uitgebreide campagnes van de overheid blijft de massale belangstelling voor bètastudies van vrouwelijk Nederland nog steeds uit. In de strijd om de vrou-

wen heeft de Universiteit Twente nu een nieuw wapen in de strijd gegooid, zo meldde de Telegraaf afgelopen zaterdag. Het Stimuleringsfonds Vrouwelijke Techniek Studenten (SVTS) is de dubbelzinnige naam van dit lokmiddel. Die stimulering is echter wel van puur financiële aard. Vrouwen wordt de kans gegeven om eerst vijf maanden van een technische studie te proeven. Besluiten ze dan alsnog over te stappen, dan wordt hen de verloren studiefinanciering en kosten voor de OV-kaart terugbetaald. Zo kunnen ze zonder veel verlies overstappen naar een andere studie, welke maakt niet uit. Een klein verlies moeten de dames dan nog wel dragen. In Gro-

ningen wordt de stufie omgezet in een lening als de studie niet binnen zes jaar, of zeven voor de meeste technische studies, is afgerond. De teller die ze daar hantieren kan echter niet meer teruggezet worden. Ondanks deze kleine

tegenslag is er echter toch sprake van een behoorlijke positieve discriminatie. Als het zo doorgaat zullen we hier in Eindhoven straks nog moeten gaan concurreren voor de gunst van de vrouwelijke techniekstudent.

Drugsprofessor naar Nederland

door Jannigje Gerritzen & Willem van Rossum

Drugs zijn eng, vies, verderfelij en dienen met wortel en tak te worden uitgebannen. Zo ongeveer luidt de mening over geestesverruimende middelen in de meeste landen buiten Nederland. Met Frankrijk als absolute koploper probeerden deze landen tot nu toe het gebruik van alle soorten drugs met strenge hand aan te pakken. Nou ja, alle drugs, je moet in Frankrijk eens iets verkeerd over wijn proberen te zeggen en je hebt het halve land over je heen liggen, terwijl alcohol toch ontegenzeggelijk tot de harddrugs behoort. Maar als je het woord 'marihuana' in het openbaar probeert te bezigen ben je een ketter. Waarschijnlijk is Chirac gewoon een beetje bang voor geestesverruiming. Ondanks al die negatieve geluiden begint er echter ook steeds meer belangstelling voor ons softdrugs te komen. Nu in Nederland de hou-

ding weer begint te verstrakken komt het buitenland een beetje los. In de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen hebben ze zelfs al het idee om wiet via apotheken te gaan verkopen. Maar ook vanuit de Verenigde Staten, het land dat de drooglegging ook niet vol kon houden, komen er steeds meer positieve geluiden. Zelfs op academische niveau beginnen ze nu al ons liberale beleid te bestuderen. Aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) komt er binnenkort een heuse Amerikaanse drugsprofessor, zo meldt Folia, het blad van de UvA. Het Amerikaanse Lindesmith Center voor drugsonderzoek wil voor twee dagen in de week een hooglearaarplaats betalen. Deze hooglearaar zal zich dan bezig moeten houden met onderwijs en onderzoek naar de sociaal-wetenschappelijke aspecten van drugsverslaving en drugsbeleid. Het Lindenbergh Center noemt onze aanpak 'humaan en veelbelovend'. Misschien is het wel een leuk idee om de nieuwe hoogleraar ter verwelkoming op Schiphol met een jointje in de hand op te wachten.

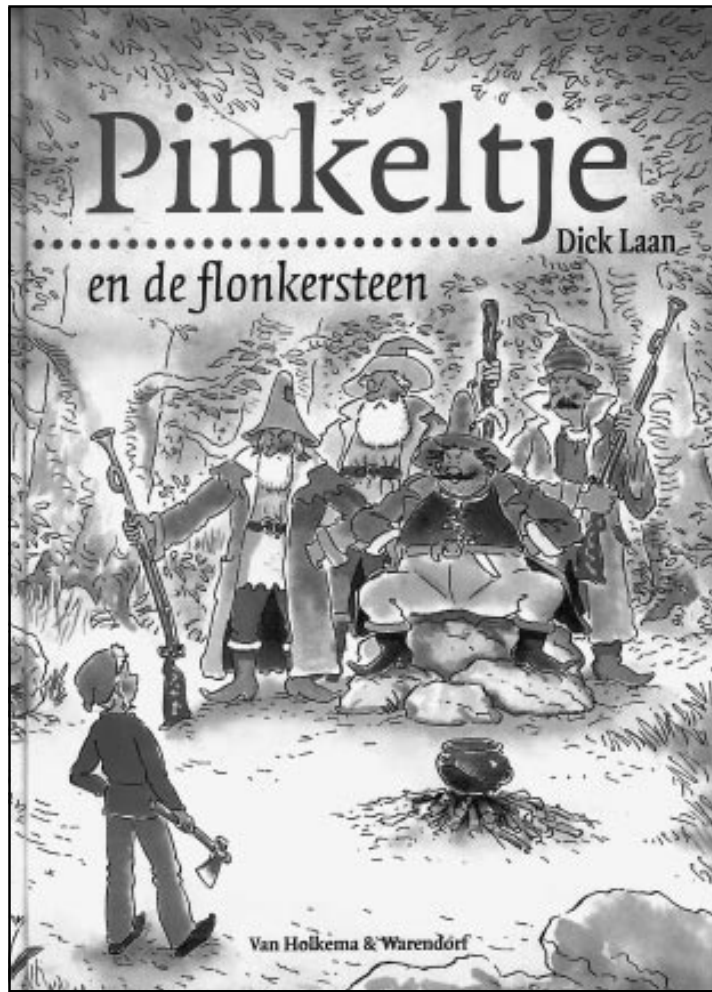
Pinkeltje leeft

Shakespeare is al honderden jaren dood, maar zijn werk wordt nog steeds gelezen en bijzonder gewaardeerd. Niet alle schrijvers wacht echter dit lot van postume roem en faam. Sommigen vinden tijdens hun leven bekendheid, om

na hun dood in de vergetelheid te geraken.

Een orgaan dat zich bezighoudt met literatuur in al haar vormen is de literatuurcommissie van Studium Generale. Tijdens één van de vergaderingen kwam een fles whisky op tafel. Nadat het peil in de fles voldoende gezakt was kwam het gesprek op Dick Laan,

de schrijver van de held der kinderen: Pinkeltje. Geboren in 1895, overleden in 1973 zakt hij langzaam weg in het moeras van de anonimiteit. In 1939 kwam het eerste avontuur van het kleine mannetje met zijn blauwe puntmutsje uit en tot ongeveer 1971 volgde bijna elk jaar een nieuw boek. Er moest iets ondernomen worden om Dick Laan de aandacht te geven die hij verdient. Dus spraken de geïnteresseerden een volgende avond af om samen te komen en verder te vergaderen. Op 20 december gaf Huibert Spoorenberg een lezing over Pinkeltje. Toen werd ook besloten om het Mijnheer Dick Laan Genootschap op te richten. Het genootschap zal zich sterk maken voor Dick Laan en Pinkeltje en er zijn al zeven potentiële leden. Er moet wel opgemerkt worden dat na de dood van Dick Laan nog Pinkeltjes van een andere hand het levenslicht zagen. Het genootschap distantieert zich natuurlijk van deze onechte Pinkeltjes. Alleen het werk van de originele Dick Laan telt. Een andere zaak waar het Mijnheer Dick Laan Genootschap zich sterk voor maakt is de kleur van de kaften van de Pinkeltje-boeken. Vroeger was dat helder geel, maar die kaft kan nu ook blauw zijn. Volgende week zal de feestelijke oprichting van het genootschap plaatsvinden. Je kunt lid worden van het genootschap door een essay te schrijven over Pinkeltje. Er is al een essay binnen: 'Pinkeltje, de postmoderne' door Huibert Spoorenberg. Hij kwalificeert zich hiermee als eerste lid. 'Er komt nog een essay aan over de dadaïstische aspecten van Pinkeltje en we willen op termijn een essaybundel uitbrengen', aldus Dick Laan-adept Spoorenberg.

Afschaffing is dodelijk

Wie had zes jaar geleden gedacht dat de OV-kaart zo aan zou slaan? Protesten tegen de invoering ervan zijn allang uit het geheugen verdwenen. Nu protesteren we juist tegen de afschaffing. Drukke ochtenden op het perron, tentamens leren in de IC+ en gezellig met z'n allen naar de TUE over het Limbopad. Kleine rituelen die uit het dagelijks leven van de student niet meer weg te denken zijn. Geen wonder dat studenten zich heftig verzetten tegen het verdwijnen van de OV-kaart. Maar niet alleen studentenorganisaties voeren strijd, ook Veilig Verkeer Nederland maakt zich nu sterk voor de OV-studentenkaart. Want wat blijkt? Toen de kaart destijds in de handel kwam daalde het aantal verkeersdoden

in de leeftijdsgroep van 18 tot 25 jaar aanzienlijk. Werden er in 1990 280 man dodelijk geschept, in 1995 waren dat er nog maar 220. Het aantal gewonden dat naar het ziekenhuis moest daalde van 3200 naar 2250. Dat zijn geen geringe aantallen en volgens VVN komt dit doordat studenten nu minder in auto's rondrijden. Volgens bureau Intromart, dat onderzoek deed naar de gevolgen, zouden studenten in totaal zo'n 100.000 auto's kopen als de OV-kaart eruit gaat. Dat zijn dan geen gloednieuwe Renault Sedans. Welnee, dat worden oude roetsproeiende brikjes van enkele ruggen. Escortjes en Kadettjes. Niet echt goed voor het milieu dus, en ook niet voor de verkeersveiligheid. Bekijk 't maar voorspelt ook nog een daling in de gemiddelde tentamencijfers. Leren achter het stuur is immers niet echt gemakkelijk.

